

საბჭოთაო საქართველო

№ 19.

31 მარტი, 1922 წელი.

№ 19.

ბანუის წინ.

ბანუის კონფერენციის მოახლოებამ კომუნისტთა ხელმძღვანელებს დიდი სურვილი დაუბადათ ევროპის წინაშე განახლებული სახით წარდგომის. და აი მოსკოვის კომუნისტები შეუდგნენ შავი კბილების გათეთრებას: ჩეკა-პოლიტბატრდელათ აქციეს, კერძო საკუთრება ფაქრებისთვის იცუნეს, კომისრებს დროებით თავაწიანობა მოსთხოვეს, სპეკულიანტებს, განსაკუთრებით არა თავის ქვეყნისას, ზღაბდათ თავი დაუკრეს და დოვლათი შესთავაზეს. ერთი სიტყვით რაც შეეძლოთ «გავეფრობილდნენ».

თავის უფროს ძმებს და ხაზინებს აცვენ თფილისის ჩიტირეკია კომისრებიც. კუმ ღვბი გამოცო, მეც ნახირ-ნახირაო, რომ იტყვიან, სწორეთ ისე მოიქცენ და შეუდგენ ტრაზახს, თავის ქებას, სხვის ტალახში ამოსვრას. სხვა აბა რა დარჩენოდათ, როცა «რეფორმის» შემოღება მოსკოვის მიხედვით, არ შეეძლოთ, რადგან მათ არავითარი «რეფორმა» არ მოუზღენიათ, გარდა ხალხის უსაზღვროთ გაძარცვისა.

მაგრამ როგორ იწმინდნენ «კბილებს» ეს ვაქაბატონები, რომელნიც უცხო წიფელ ხიშტს ჩაბუტებულნი დაიარებიან საქართველოში?

ბერლინის რეპტილია, მოსკიდული «ნოვი მირი» თავსებს ბ. მდივნის ინტერვიუს, რომ

მელშიაც ეს ვაქაბატონი ირწმუნება: თერთმეტ თებერვალს არავითარი გამოხვლა არ ცოფილა, არც არეულობას ქონია ადგილი, მხოლოდ 125 სტუდენტი შეიკრიბა და ოპოზიციური (ქ) რეზოლიუციის გამოტანა უნდოდა, მაგრამ შინაური განხეთქილების გამო ვერ მოახერხა... მოდი და დაუჯერებო, როცა 125 ათჯერ გამარავლებული მარტო ჩეკის საბრძოლო იქნა წაგვანილი ამ დღის გამოსვლებისთვის. ანდა კიდევ მუშებმა და გლეხებმა საბჭოების ერთსულღვნათ ნაირჩიეს 90% მოვიდა არჩევნებზე, და 100%-მა ჩვენ მოგვცა ხმაო! გურიის ში ჩამოვიარე და დიდი სიმპატიით შემეგება მთელი ხალხი, იგი უკვე განთავისუფლებულია მენშევიკების გავლენისაგან და საბჭოთა ხელისუფლებას თანაუგრძობს, რომელმაც მათ მშვიდობა და კეთილდღეობა მოუტანაო, ბრძანებს კომისარი მდივანი.

განა შეიძლება მეტი დაცინევა დამშეულ ხალხის და გაძარცვულ მცხოვრებლების, რომელნიც ეგზეკუციით ცანთ განაწამები დარუსის ხიშტით მოზობაში ჩაგდებულნი? ეკონომიური ბლოკადა მოვხსნით საქართველოში, განაგრძობს ეს უტიფარი ავტორი და საქართველო ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკებს და რუსეთს ეკონომიურათ დავუხსლოდგეთ. ასე ხასიათებს ეს უშიშარი რანდი საქართველოდან მისი ქონების დამშეულ რუსეთში

საქართველო

გაზიდვას და სამაგიეროთ რუსის ფულების ვა-
კონობით ჩამოტანას.

მაგრამ უფრო საკვირველია მისი ცნობები
ეკონომიურ აღორძინებისა და ფინანსიურ მდგო-
მარეობის შესახებ.

ჭიათურა და ტციბული დღეს მათ ხელში
თურმე აცვავებულა და იქ მუშაობის ნაცოფიე-
რება გაზრდილა. ხოლო ფინანსები ისე გაუმ-
ჯობესებულა, რომ მანეთის სატაბლიზაცია
მოუხდენიათ და ახალი ემისია ექვსი თვეა აღარ
სჭირდებათ.. საბრალო რეპტილია, საწყალი ქა-
ლალდი, რომელმაც ცველაფერი უნდა აიტანოს!
ეს საგარეო უშველებელი ტცივილი საშინაოთ,
თფილისის კომუნისტებს პრესასა და ლიტერა-
ტურაში ასეთ სახეს იღებს: ტციბულის მალა-
როების ნაცოფიერება 3-4 ჯერ დაეცა წასულ
წლებთან შედარებით (გაზ. «კომუნ.» № 128).
ჭიათურის მარგანცი გაიზარდა 1920 წელს
11 მილიონ ფუთამდე, ბოლშევიკების 11 თვის
ბატონობის ხანაში კი 800,000 ფუთამდე, ისიც
ძველი დამზადებული, ახლა იქ კირკის დამ-
კვრელი არაფინაა, რკინის გზები განადგურე-
ბულია და სხვ. მაზა უფრო მჭერმეტყველებენ
თფილისელი დოკუმენტები ფინანსებზე. ფინანს-
თა კომისარი ბ. სვანიძე ასე შესწიის თავის
ამხანაგებს: «საბეჭდი მანქანა საბჭოთა ძალა-
უფლების დამყარებიდან პირველ ოთხი თვის
განმავლობაში ასწრებდა ყოველ დღიურათ
600-700 მილიონ მანეთის დაბეჭდვას. უკანას-
კნელ ხანებში იბეჭდება 900 მილიონი, თუ
წელიწადში 280 სამუშაო დღეს ვიანგარიშებთ,
წელიწადში დაიბეჭდება დაახლოვებით 240 მი-
ლიარდი მანეთი, აი ის თანხა, რომელსაც ჩვენ
ყოველწლიურათ ვხარჯავთ». ცხადია მანქანა
მეტს არ იტანს და უფრო გადიდება ემისიის
აღარ შეუძლიათ. ხოლო რადგან ეს ფული არ
ყოფნით, იწყება ჯიბრი და მუშტრობა ცალკე
უწყებებსა და დარგებს შორის, რომელსაც ასე
მხატვრულათ აგვიწერს წარსული წლის 21 ნო-
ემბრის ბრძანებაში (№ 3667/2809) იგივე კო-
მისარი: «ამ მიზნით (ე. ი. მეტი ფულის მისა-
ღებათ) ცველა მათგანი (უწყებები) აგზავნიან
კომისარიატში თავის წარმომადგენლებს, ხში-
რათ უწყების უფროსსაც, რომ მათი მოთხო-
ვნილების აუცილებლობა დადასტუროს და ფი-
ნანსთა კომისარიატიდან რაც შეიძლება მეტი
ფული გამოიტანოს. ამ გვარად დილის 9 სა-

სათიდან ნაშუადღევს პირველ საათამდე დი-
ნანსთა კომისარიატი დაემსგავსა რაღაც ბიბ-
ეას, სადაც ცველა მომთხოვნი მთელი თავის
მჭერმეტყველებით სცდილობდა დაემტკიცებია
მოთხოვნილების სისწრაფე, სახელმწიფოებრივი
მნიშვნელობა და სხვ.» და განაწამები კომისა-
რი თავის ყოველდღიურ ნაშრომს 800 მილიონს
საცოველდღეოთვე უნაწილებს და ეუბნება ეს
იკმარეთ, მეტის დაბეჭდვა აღარ შემიძლია.
ფინანსიური იდილიაც ასეთი უნდა.

ვის გაუკვირდება, რომ ასეთ ფინანსიურ პო-
ლიტიკის შედეგია ფულის სისტემატიური და-
ცემა და ცხოვრების 1000-ჯერ გაძვირება წა-
სულ წლებთან შედარებით. მანეთის სტაბილი-
ზაციაც ასეთი უნდა! ცხადია ცველა ამის შემ-
დეგ რა ფასი აქვს ბოლშევიკების მიერ თა-
ვის კულის მოწმათ მოცვანას ვეროპის პრესაში
და ისიც ცრუ მოწმათ.

მაგრამ არიან კიდევ გულუბრცილონი, რომე-
ლნიც მათ სიტყვას დაიჯერებენ? ჩვენ ეს ძალიან
გვეყვება. მართლაც თუ ფინანსები კარგათა
აქეთ საქართველოს დამკრობ კომუნისტებს,
თუ ხალხიც მათ მხარეზეა, თუ მშვიდობიანობა
დაურღვეველია და უზრუნველყოფილი, რათ
ტრიალებენ მთელი კორპუსები რუსის ჯარე-
ბის საქართველოში? ან რათ გაურბიან ეს მო-
ტრებაზე კომუნისტები ამ ქართველი ხალხის
დაკითხვას? ან რათ იცო, რომ მუშათა და გლეხ-
თა საბჭოების ცრილობის გახსნის დღეს თფი-
ლისი წითელი ჯარით იცო შეკრული და სწო-
რეთ მუშათა უბნებიდან არავის უშვებდენ ქა-
ლაქის იმ ნაწილში, სადაც ვითომ მათი წარ-
მომადგენლები იცვენ საჯაროთ შეკრებილნი?
როდის იცო ნეტავი, რომ არჩეული ამრჩეველებს
ასე ხმლით იგერიებდა?

მაგრამ რა უნდა ელაპარაკო ამ შუბლ მაგარ
ხალხს! ეუბენი რეგვენსაო, ურაკუნე კედელ-
საო, ამბობს ქართული ანდაზა და იქავე უმა-
ტებს: კუზიანს სამარე გაასწორებსო. საქარ-
თელოს კომუნისტებსაც მართო ეს უკანასკნე-
ლი წამალი თუ უშველის.

გენუის კონფერენციას ასეთი ტციულებით
ვერ აუხვევენ თვალს. და იქ მათთვის გამზადე-
ბულ მარცხს თავიდან ვერ აიციდენენ.

ახლო აღმოსავლეთი.

(მოკავშირეთა კონფერენცია)

რთული პრობლემა მცირე აზიის არც ისე ადვილი გადასაჭრელი გამოდგა. სევრის ხელშეკრულებამ, რომელიც დღემდე არ არის დამტკიცებული უკვე დაღია სული და ახლო აღმოსავლეთის საკითხის მოწესრიგება ხელახლა შეიქნა საჭირო. საბერძნეთ-ქემალისტების ომ-მაც ვერ მიაღწია მიზანს, მით უმეტეს, რომ ორივე მხარის გამარჯვება-დამარცხება დიდათ იყო დამოკიდებული გარეშე ძალაზე.

ყოველ შემთხვევაში ევროპის დიდმა სახელმწიფოებმა ერთხელ კიდევ სცადეს მარტის 22-26-ში ამ პრობლემის გადაჭრა. ამჟამათ მათ სევრის ხელშეკრულებიდან ბევრი რამ დაუთმეს ოსმალეთს. სმირნის რაიონის ავტონომია გააუქმეს, დამოუკიდებელ სომხეთის დაუცხვებელი აღდგენის მაგიერ—ერთა ლიგას მიანდვეს «სომხური კერის» შექმნა, სადაც სომხის ერის არსებობა და განვითარება უზრუნველყოფილი იქნება. მაგრამ რას ნიშნავს ეს «სომხური კერა»—ეს გაურკვეველი და ახალი ტერმინი—ძნელი სათქმელია. შეიძლება იგი ფაქტიურათ არარაობათ იქცეს ერთა ლიგის ხელში, რომელიც ყოველივე ძალას მოკლებულია და რომელსაც დღემდე ვერც ერთი საკითხის გადაჭრა თავის სურვილისამებრ ვერ მოუხერხებია. ეს მით უმეტეს, რომ იგივე კონფერენცია დიდი სახელმწიფოებისა ოსმალეთის საზღვას ანგარიშობს ამიერ კავკასიიდან სპარსეთსა და მესოპოტამიამდე, ხოლო შავი ზღვიდან ხმელთა შუა და მარმარილოს ზღვებამდე. ამავე თათბირის აზრით კონსტანტინოპოლი უბრუნდება ოსმალეთს, მაგრამ ბოსფორი და დარდანელი განიარაღებული იქნება. დარდანელის ევროპიულ ნაპირზე მოკავშირეთა ჯარი დადგება. ხოლო კონსტანტინოპოლის უზრუნველსაყოფათ ბერძნების შემოსევისაგან ახალი შეუიარაღებელი ზონა არსდება აღრიანოპოლის რაიონში ბერძნების სუვერენიტეტის ქვეშ.

ამ პირობებში წინადადება ეძლევა ორივე მებრძოლ მხარეებს ომი შეწყვიტონ, ბერძნებმა ანატოლია დასცალონ, და საზავო პირობები შეიმუშავონ. დროებითი ზავის და ევაკუაციის მოსაწყობისთვის სდგება კომისია მეომარ მხარეებისა და დიდი სახელმწიფოების წარმომადგენელთაგან კონსტანტინოპოლში.

საბერძნეთმა, რომლის შინაურ-პოლიტიკური და ფინანსური მდგომარეობა მეტათ გართულებულია, წინასწარ ზავის ჩამოგდებაზე თანხმობა განაცხადა, მაგრამ საზავო პირობებმა და ანატოლიის დაკლის მოთხოვნამ ბერძნის ხალხში და პოლიტიკურ მოღვაწეებში დიდი მღელვარება გამოიწვია. საეჭვოა, რომ ამ პირობებს საბერძნეთი უომრათ დასთანხმდეს. ქემალ-დაშის მთავრობას ჯერ თავის პასუხი არ უთქვამს. იგი ფრაკიაშიაც და დარდანელშიაც ახალ დათმობას ითხოვს. ეჭვი არა რუსეთი, რომლის ოქროთი და იარაღით იკვებებოდა ქემალისტები, მთელ თავის ძალღონეს მოიხმარს, რომ ოსმალეთის შერიგებას ევროპის სახელმწიფოებთან ხელი შეუშალოს. ევროპის სახელმწიფოები თავის მხრივ ამ დიდი დათმობებით და ოსმალეთის დამოუკიდებლობის აღდგენით ცდილობენ რუსეთი ქემალისგან გაამარტოვონ და გენუის წინ რუსეთი უმეგობროთ დასტოვონ მუსულმან ქვეყნების მხრივაც კი.

ვინ გაიმარჯვებს? დავიცადოთ და ვნახავთ. ყოველ შემთხვევაში საკითხი უნდა გადაიჭრეს. და მდგომარეობა, როგორც მცირე აზიის, ისე ამიერ-კავკასიისთვისაც უფრო ნათელი შეიქნება, ვინაიდან ამ უკანასკნელის ბედი დიდათაა დამოკიდებული მცირე აზიის ბედთან და ანგორის მომავალ პოზიციასთან.

გაერთიანების გზაზე.

(საერთაშორისო სოც. მოძრაობიდან)

საერთაშორისო მოძრაობა პროლეტარიატისა და მისი გამომხატველი ინტერნაციონალი არის ის მთავარი ორგანიზაცია, რომელიც პირველ ყოვლისა გადაჭრით იცავს ყველა მცირე ერთა ინტერესებს და მათ დამოუკიდებელ არსებობას.

საქართველოს უკანასკნელ წლების ისტორიიდან ვიცით, რომ მუშათა ინტერნაციონალმა პირველმა იცნო საქართველოს დამოუკიდებლობა, მანვე პირველმა აღიმაღლა ხმა მისი უხეში ძალით დაპყრობის წინააღმდეგ.

მეორე მხრივ საქართველო თვითონ გამოვიდა რევოლუციური ასპარეზზე ინტერნაციონალ მუშათა პარტიის იდეოლოგიის და ხელმძღვანელობის ქვეშ და წარსული წლები მისი ისტორიული აღდგენის, მისი ეროვნული გამოცოცხლების და კულტურულ კაცობრიობის

2330
17

ოჯახში შესვლის—მჭიდროთ დაკავშირებულია სოციალისტურ კლასთან და ინტერნაციონალურ მოძრაობასთან.

დღეს საქართველოს მესვეურნი, რომელთაც თავის ბედი ჩააბარა ქართველმა ხალხმა, უმთავრესათ ვეროპის მუშათა წრეების და პარტიების საშუალებით იკაფავენ გზ.ს ვეროპის საზოგადოებრივობაში საქართველოს სასარგებლო სიტუაციის შესაქმნელათ.

აღსანიშნავია, რომ თანაგრძნობა საერთაშორისო მუშათა კლასის მტკიცე და შეურყვევლია. თუ ვეროპის მართველ წრებს ამოქმედებს საქართველოს სასარგებლოთ, თუ საწინააღმდეგოთ პოლიტიკური და დიპლომატიური მოსაზრებები და კომბინაციები, რომელიც შეიძლება დღეს ასეთი იყოს და ხვალ სულ წინააღმდეგზე შეიცვალოს, სამაგიეროთ ვეროპის მუშათა კლასს ამოძრავებს ჩვენს სასარგებლოთ ძირითადი პრინციპი მისი არსებობის, მისი განვითარების და საბოლოო მიზნების. იგი ჩვენთანაა იმიტომ, რომ არ შეუძლია არ იყოს ჩვენთან, თუ თავის თავს, თავის მამავალს, თავის უდიდეს იდეალს და მისწრაფებას არ უღალატებს.

ცხადია რამდენათ ძლიერი და გავლენიანია ის, იმენათ წინ წაწეულათ შეგვიძლია ჩათვლა ჩვენი საქმის, მისი დასუსტება ამავე დროს ჩვენი საქმის უკან დაწევაცაა.

ამიტომ ჩვენ ზედმეტათ არ მიგვაჩნია ორიოდ სიტყვით გავარკვიოთ მისი დღევანდელი მდგომარეობა და მახლობელი მომავალი.

მუშათა სოც. მოძრაობის სიძლიერე—მისი საერთაშორისო სოლიდარობა და მთლიანობა. და ეს მთლიანობა კი, რომლის გამომხატველი იყო მუშათა ინტერნაციონალი, როგორც ვიცით დარღვეულ იქნა მსოფლიო ომის საშინელებისაგან.

ზავის ჩამოგდება და ვეროპის მთელ რიგ სახელმწიფოებში რევოლიუციური ალის დატრიალებამ ვერ შესძლო დღემდე ამ დიდი ნაკლის შევსება და გატეხილი საქმის გამომრთვლება.

ბოლშევიზმმა—თავის უხეში ქადაგებით და მოსკოვის ხაზინის ფულების უხვით დარიგებით თავის მხრივ კიდევ უფრო მეტი არევ-დარევა შეიტანა საერთო ქაოსში და ასე ვეროპის მუშათა ენერჯია ერთი ხნით დაბორკა და მისი ძა-

ლების ერთნაენთზე დაპირდაპირებითი შეუბრალებელი ომის გაჩაღებით—მუშათა რევოლიუციური ენერჯია დროებით მაინც დაასუსტა და გაანიავა. სანამ მოსკოვი ერთგვარ კომუნისტურ ექსპერიმენტატორის როლს ჩემულობდა და საფრანგეთის კომუნის სახელგონ დღეების უდიდეს მასშტაბით განმეორებას ღამობდა, ვეროპის პროლეტარიატის დიდი ნაწილი სულ განაბული შესცქეროდა მას და დიდის ცურადლებით ისმენდა მის მაგარ ლოზუნგებს. ცეროპა თითქოს ემზადებოდა ახალ, სოციალისტურ წლობილებაში აჩქარებული ტემპით გადასასვლელათ.

მაგრამ ცხოვრების ლოლიკა—რთულ ეკონომიურ ურთიერთობათა გარდუვალი მოთხოვნილება უფრო ძლიერი აღმოჩნდა, ვინემ მოსკოვის კომისართა ბრტყელ-ბრტყელი სიტყვები და ლოზუნგთა კორიანტელი.

სოციალიზმის ურატაქტიკით განხორციელების შეუძლებლობა აშკარა შეიქნა. ხოლო ის, რასაც ნამდვილი მარქსისტები კ. კაუტსკი და მისი თანამოაზრენი ქადაგებდენ იმ თავითვე, რეალურ სინამდვილეთ იქცა. ნათქვამია «აჩქარებითა ქვეყანა არავის მოუქამიაო». და ვერც რევოლიუციონერებმა მოქამეს ის.

მაგრამ თვით პრობლემა სოციალიზმის განხორციელების, ამით არ გაუქმებულა. დღევანდელ ხანას მარქსისტული ლიტერატურა ერთხმით ახასიათებს, როგორც გარდამავალ ხანას, როგორც დასაწყისის სოციალისტური გარდაქმნის ცდისას. მაგრამ პროცესი გარდაქმნის სრულიადაც არ აღმოჩნდა ისეთი სწრაფი და მალი, როგორც ეს ზოგიერთ სულწასულებს ეგონათ და სურდათ.

რთულ და იმავე დროს მეტათ სათუთ მგრძნობიარე ეკონომიურ აპარატს, როგორსაც წარმოადგენს დღევანდელი ვეროპის სინამდვილე, მეტათ დაკვირვებული და ხანგრძლივი გადამუშავება ეყირვება, რომ იგი რუსეთის დანგრევა-გავერანებას ასცდეს და მართლა ახალი, სოციალური სამართლიანობის პრინციპზე აგებული წლობილებით შეიცვალოს.

ამ ობიექტიურ მიზეზს ზედ ერთვის მეორე სუბიექტიური, ესაა საქმარისი პრაქტიკული მომზადების უქონლობა ვეროპის პროლეტარიატის და მისი ძალების დაქსაქსული მდგომარეობა.

ქვეყნის
გეგმვა

გერმანიის რევოლუციის შემდეგ მუშათა კლასს, რომელმაც თითქმის უბრძოლველად ჩაიგდო ხელში მთელი სახელმწიფოს სადაფე, არ ეყო ძალა და არ დაურჩა საქარისი რიცხვი სახელმწიფოებრივ გამოცდილ, მცოდნე პირებისა, რომელთაც შეეწოდებოდათ ძველი ბიუროკრატების ადგილის დაკავება და სახელმწიფო აპარატის განახლებული სახით ამუშავება. და თუ ასე იყო გერმანიაში, რომელსაც უძლიერესი სოც.-დემ. ჯავდა მთელ ევროპაში, რაღა უნდა ითქვას დანარჩენ სახელმწიფოების მუშათა კლასზე? ჩვენმა მკითხველმა არ უნდა დაივიწყოს, რომ ევროპის სახელმწიფოს აპარატი და მისი საქმიანობა ისე მარტივი არ არის, როგორც გლახური საქართველოსი ან თუნდ გლახური რუსეთის პირ-იქით იგი უსაზღვროდ უფრო რთულია და მრავალ-ფეროვან მოთხოვნილებას უყენებს მმართველ კლასს.

განვითარებული სამრეწველო ურთიერთობა, შეკავშირებული და ძლიერი მესაკუთრეთა კლასი, რთული საერთაშორისო მდგომარეობა, ყველა ეს ქმნის შეუდარებლად უფრო მძიმე პირობებს მართვისათვის, ვინემ ჩვენისთანა ჩამორჩენილ ქვეყნებში, სადაც რევოლუციამდე უვიცი ქანდარმი და პოლიცია იყო ცხოვრების მომწესრიგებელიც და განმკარგულებელი.

მცირედი შეფერხება არმოების ევროპაში სიკვდილის აჩრდილს დაუყენებს თვალ წინ მცხოვრებთა დიდ ნაწილს. მას დღეს რუსეთის ჩამოშორებაც კი დიდათ ვნებს და აწუხებს. ჩვენში და რუსეთში კი მხოლოდ ბოლშევიკების ყოველ საზღვარ გადასულ თარეშს შეეწოდა ისიც 4 წლის განმავლობაში შექმნაის საშინელება, რომელსაც დღეს ვხედავთ.

ამით აიხსნება, რომ ევროპის მუშათა კლასი, რომელიც შეუდარებლად წინ დგას, ჩვენსა და რუსის მუშათა კლასზე, მაინც ვერ ახერხებს იქაურ რთულ პირობებში დღესვე მთელ სახელმწიფოს გაძლივას და თან სოციალურ გარდაქმნის ხელმძღვანელობას. მაგრამ ვიმეორებ, პრობლემა სოციალური გარდაქმნისა, მაინც არ შეიძლება დღიურ წესრიგიდან ამოვშალოთ, იგი დღეს პრაქტიკულ საზრუნავ საგნათ არის გადაქცეული. ამაზე ფიქრობენ თეორეტიკოსები, ამისთვის ემზადებიან პრაქტიკები, ამისთვის იბრძვიან მუშათა მასები. დღეს ყოველი გაფიცვაც კი, რომელსაც წინეთ

მხოლოდ ადგილობრივი მნიშვნელობა ექნება და, მსოფლიო მოძრაობის ფაქტორათ ზდება და საერთოთ კაპიტალიზმის ცოდნა არ ცოდნის პრობლემას ებჯინება. ამას ცველანე უკეთ გრძნობენ თვით მუშები. ინგლისის «მუშა პარტიის» უკანასკნელი ცრილობა, რომელზედაც ჩვენი ქურნალის № 4-ში იყო მოთხრობილი, ამ მხრივ ცველანე დამახასიათებელია.

ამ მაგალითიდან ჩვენ შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ ნაციონალური მუშათა მოძრაობა უკვე გადასცდა ნაციონალურ ფარგლებს არა მარტო თეორეტიულათ, არა მარტო იდეურათ, არამედ პრაქტიკულად ცოველ-დღიურ საქმიანობის პროცესშიაც. საერთაშორისო მუშათა კავშირის შემავრთებელი შეიქნა არა მარტო სოლიდარობის იდეა და კლასიური თეორია, არამედ ცოველ-დღიური მოთხოვნილება პრაქტიკული ბრძოლისა. ერთი სიტყვით არა მარტო მოწინავე ნაწილი, არამედ თვით ქვედა ფენები, თვით სიღრმე მუშათა მასისა—გახდა მატარებელი საერთაშორისო კავშირის და სოლიდარობის აუცილებლობის, რომლის საქიროებას ის ცოველ ფენის გადადგმანე განიცდის.

თუ დღემდე პარტიული მასის დიდი ნაწილი და მით უმეტეს პარტიის გარეშე მდგომი მასები გრძნობდენ მხოლოდ თავის პარტიის ძალას, თავის სახელმწიფოს ფარგლებში სოლიდარულ მუშაობის და მოქმედების აუცილებლობას, და საერთაშორისო ხასიათის აქტებს ლიდერებს უთმობდენ, დღეს პირიქით საერთაშორისო საკითხები დგება პირველ რიგში. და მსოფლიო მუშათა კლასის საერთო მდგომარეობას გადაძკრელი მნიშვნელობა ეძლევა ნაციონალურ ფარგლებში გადადგმულ ნაბიჯის ნაცოფიერებისთვის. ამიტომ ეროვნული ფარგლები მუშათა მოძრაობის თანდათან იქნდება საერთაშორისო იდეებით და პრაქტიკული მისწრაფებებით. ნაციონალური მოძრაობა თვით საქმით ზდება იმავე დროს ქვემარტიათ ინტერნაციონალურათ და ინტერნაციონალური მოძრაობა ნაციონალურათ.

ამით მზადდება მტკიცე ნიადაგი ახალი ინტერნაციონალის შესაქმნელათ, რომლის საფუძველი უნდა იქნეს მუიდრო დაკავშირება საერთაშორისო მუშათა კლასის ნაციონალურ სექციების და საერთო ხელმძღვანელობა ყველა ერის მუშათა მოძრაობის.

ქვე არაა ახალი ხანა ინტერნაციონალის მუშაობის—ამ ლოზუნგ ქვეშ უნდა ჩადგეს, ეს აუცილებელი მოთხოვნაა დღევანდელ დღის. და ამის განსახორციელებლათ ყველა მბტერიალური პირობები უკვე მომზადებულია თვით ნაციონალურ სოციალისტურ პარტიათა შინაგანი ცხოვრებით.

ასეთი ინტერნაციონალი დღემდისაც უნდა განხორციელებულიყო. მაგრამ სამწუხაროთ კოლექტიური შეგნება, ყოველთვის უკან რჩება ცხოვრების ფაქტებს. აზროვნება მხოლოდ ფაქტების შემდეგ იკაფავს გზას მათ ასახსნელათ და გასაშუქებლათ.

და თუ დღეს კიდევ არ გვაქვს ერთი მთლიანი ინტერნაციონალი, ამის მიზეზია ერთის მხრივ ერთგვარი კონსერვატიზმი მუშათა ხელმძღვანელების აზროვნების და მეორე მხრით ის არე-დარევა, რომელიც ომმა და მისმა შედეგებმა შეიტანა ბევრის მსოფლ-მხედველობაში თავის აქაფებული და მშფოთვარე ცხოვრების პირობების წარმოშობით.

ომის დროს დაწყებული საშინელი იდეური განხეთქილება მუშათა წრეებში დღემდე არ არის სავსებით განვლებული. მეორე მხრივ მოსკოვის კომუნისმის მიერ შეყრილი სენი განხეთქილების და ურა-ტაქტიკის ჯერ სავსებით მოხდილი არა აქვს მუშათა ყველა წრეებს. მაგრამ ეს პროცესი მუშათა მოძრაობის გაჯანსაღების და გაერთიანების თანდათან ვითარდება მუშათა სოციალისტური მოძრაობის სხვადასხვა ფრთები ერთმანეთს უახლოვდებიან და ასე სუბიექტიური, იდეური ნიადაგი მოზადდება ახალი ერთი მთლიანი ინტერნაციონალის შესაქმნელად.

ამ მხრივ საყურადღებოა მოლაპარაკება 2 და ვენის ინტერნაციონალის ხელმძღვანელთა შორის.

ინიციატივა ამ მოლაპარაკების ეკუთვნის ინგლისის «მუშათა პარტიას». თავის უკანასკნელ კონგრესზე (გასულ წელს) ამ პარტიამ მიიღო შემდეგი რეზოლიუცია:

«იღებს რა მხედველობაში მუშათა მოძრაობის თანამედროვე მდგომარეობას მთელ ევროპაში და ინტერნაციონალის სეკრეტარიატის პირად შემადგენლობის ცვლილებას, კონგრესი ავალებს მუშათა პარტიის საბჭოს გადადგას ნაბიჯები მე-2 ინტერნაციონალის გასამაგრებლათ, რომელმაც უნდა განამტკიცოს ძირითადი

დი დემოკრატიული პრინციპები წინააღმდეგ დიქტატურის პრინციპებისა.

მთელი ქვეყნის სოციალისტურ ორგანიზაციებს უნდა გაეგზავნოს მოწოდება მახლობელ კონფერენციაზე მოსაპატიჟებლათ, სადაც უნდა შეიქმნეს გაფართოებული, საყოველთაო ინტერნაციონალი.

კონგრესი სურვილს გამოსთქვამს აგრეთვე, რომ დამყარებულ იქნეს კონტაქტი ვენის ინტერნაციონალის ცენტრ. კომიტეტსა და მე-2 ინტერნაციონალის აღმასრულებელ კომიტეტს შორის, რათა ამით მომზადდეს ნიადაგი შეერთების და თავიდან აშორებულ იქნეს შესაძლებლობა შემდგომი განხეთქილების».

ეს რეზოლიუცია გაეგზავნა ვენის ინტერნაციონალის ბიუროს. მაგრამ სამწუხაროთ, ბიურო ვერ შეხვდა იმ ქამათ მაინც ამ წინადადებას ისე, როგორც ეს საჭირო იყო. დიქტინირობის და რამდენიმე სექტანტობის თავისებური დალი ამჩნევია იმ პასუხს, რომელიც გამოქვეყნებულია გაზეთებში ვენის ინტერნაციონალის სახელით.

ვენის ინტერნაციონალის წერილი შეიცავს კრიტიკას იმ დებულებისას, რომელიც წამოყენებული აქვს «ინგლისის მუშათა პარტიას».

«რაც შეიძლება მეტი გაერთიანების საშვალეობათ, სწერენ ისინი; არ შეიძლება გახდეს «არც მეორე ინტერნაციონალის გაძლიერება, არც გამტკიცება მისი პრინციპის წინააღმდეგ დიქტატურისა».

ყველა პარტიათა შემავრთებელი ინტერნაციონალის მიზანი უნდა იყოს საერთაშ. პროლეტ. ბრძოლის უნარი განვითარება ინტერნაციონალურ ბურჟუაზიის წინააღმდეგ, სანამ არ იქნება მიღწეული სრული გამარჯვება კაპიტალისტთა კლასზე ყველა ქვეყნებში. საქმე ის კი არაა, რომ ამ ბრძოლაში განყენებულათ და სრულიად შემცდარათ დავუპირდაპიროთ დემოკრატიული პრინციპი დიქტატურის პრინციპს, რადგან საშვალეობა, რომელსაც პროლეტარიატმა უნდა მიმართოს დამოკიდებულია ყოველ ქვეყანაში ადგილობრივ პირობებზე, ხოლო ეს პირობები კი ყოველ ქვეყანაში სხვა და სხვაგვარია.

და ამიტომ ისინი ფიქრობენ, «რომ არ შეუძლიათ აიძულონ პროლეტარიატი, რომ მან მიმართოს მხოლოდ დემოკრატიულ მეთოდებს,

თავისუფალი საქართველო

როგორც ამას სჩადის ე. წ. მე-2 ინტერნაციონალი, არ შეუძლიათ აგრეთვე მოსთხოვონ ბრმა მიბაძვა რუსეთის მუშათა და გლეხთა რევოლუციის მეთოდების, როგორც ეს სურს კომუნისტურ ინტერნაციონალს».

ინტერნაციონალის მოვალეობაა, ბრძოლის სხვადასხვა მეთოდების მიუხედავად თვითუფლებოვნაში, შემოიკრიბოს საერთაშორისო პროლეტარიატის ყველა ძალები ინტერნაციონალური კავიტალის წინააღმდეგ გაერთიანებული მოქმედებისათვის.

ამ რეზოლიუციის მიხედვით ჩვენ ვამბობთ, რომ ჩვენ სახვებით ვაღიარებთ ისეთი ინტერნაციონალის შექმნის საჭიროებას, რომელიც შეაერთებს მთელი ქვეყნის პროლეტარიატს».

ამ გაერთიანებას უშლის მათი აზრით განსხვავება პრინციპებში რომლის მთლიანობა და ერთ და იგივეობა მათ აუცილებელ პირობათ მიაჩნიათ ინტერნაციონალის გაერთიანებისთვის. «ეს ერთ და იგივეობა ქირითად კითხვებში კი მიღწეული არაა. და სანამ არსებობს ეს წინააღმდეგობა (პრინციპების) და სანამ ზოგიერთი პარტიები, რომელნიც მე-2 ინტერნაციონალში შედიან, არ გაიმსჯვალეებიან უფრო ნათელი იდეებით სოციალურ-რევოლუციის პირობებისა და შესაძლებლობის შესახებ, პროლეტარული ინტერნაციონალის მთლიანობა ჰაერში იქნება ჩამოკიდებული. კავშირი, რომელიც არ დაემყარება ძირითად პრინციპების ერთდღიგივეობას, გაერთიანებულ იქნება მხოლოდ ფორმალურათ, გარეგნულათ და არ ექნება შეძლება რაიმე გადაწყვიტოს ან იმოქმედოს». ამ თვალსაზრისით ვენის ინტერნაციონალი ვერ სცნობს შესაძლებლათ მოკლე ხანში საერთო კონფერენციის მოწვევას; და სამაგიეროთ აცენებს პრინციპს ურთიერთის შეხვედრისას საინფორმაცია მიზნით, ერთმანეთის გასაცნობათ და ამნაირათ მომავალი შეერთებისათვის ნიადაგის მოსამზადებლათ. «ასეთ ინფორმაციული მიზნით ჩვენ შეხვედრის მომხრე ვართ, როგორც მე-2 ისე მე-3 ინტერნაციონალთან და ცალკე პარტიასთანაც, რომელიც არცერთს არ მიკედლებიაო».

ამ რეზოლიუციიდან ნათლათ სჩანს, რომ ვენის ინტერნაციონალი კიდევ ერთგვარ რევას განიცდის, მოსკოვის ინტერნაციონალის გავლენისგან სახვებით თავი ვერ დაუღწევია, და

მისი კატეგორიული უარყოფა, ან უკეთ მისი ანარქისტული და ობიექტიურათ რეაქციონური როლი ვერ გაურკვევია. იგი მართალია, როცა უარყოფს დემოკრატიული მეთოდების დაპირდაპირებას დიქტატურასთან, ამ ტერმინის მარქსისტული მნიშვნელობით, მაგრამ, ის შეუთიგებელის შერიგებას ცდილობს, როცა უნდა ერთ ტაფაში მოათავსოს მოსკოვის კომუნისმის და მარქსიზმის მეთოდები სოციალიზმის განხორციელების.

და გაერთიანებას თუ რამე უშლის ხელს ეს მხოლოდ აღნიშნული გარემოება, რაიც მაჩვენებელია ერთგვარი დოქტრინიორობის და მიუკარებლობის. თეორიების სიწმინდით (და ისიც არა შეუმცდარი) გატაცებულნი, ისინი ივიწყებენ, რომ ერთი მოძრაობა მუშათა კლასის სჯობია ათ პროგრამას და ამ უკანასკნელის პუნქტებზე ჩაფრენილი ეწიწებიან კიდევ განცალკევებისგან მუშათა არმიას.

მაგრამ თვით ამ წერილში გამოსკვივის მეორე ტენდენციაც. სახელდობ ის, რომ მასსიური მუშათა კლასის ორგანიზაციები, მთელი მილიონები პროლეტარებისა შემოკრებილი მე-2 ინტერნაციონალის გარშემო, განსაკუთრებით ინგლისის და გერმანიის მუშები, წარმოადგენენ ისეთ ძალას, რომლისთვის ანგარიშის გაუწევლობა ვენის დოქტრინიორებსაც უძნელდებათ. მათ არ მოეპოვებათ იმის შესამედი ძალაცკი, რაც მე-2 ინტერნაციონალის გარშემოა დღეს გაერთიანებული.

მითითება იმაზე, რომ მე-2 ინტერნაციონალის ზოგიერთი პარტიები არ მოგვწონსო, და მოთხოვნა მათი გამოსწორების—წმინდა დოქტრინალური მომიზნებაა. ერთი იმიტომ, რომ მე-2 ინტერნაციონალში არ არის ისეთი პარტია, რომელიც წინეთ არ ცოფილიც ინტერნაციონალში. მეორეც, ასეთი პარტია, კიდევ რომ იცოს, გასწორდებოდა არა გარედან ძალდატანებით და ულტიმატუმის წაყენებით, არამედ ინტერნაციონალის ფარგლებში ცოფნით და სხვა რევოლუციურ პარტიებთან შეთანხმებული მუშაობის წარმოებით. ერთი სიტყვით გათიშვა აქაც მავნებელია, შეერთება კი სასარგებლოა.

ინტერნაციონალი უნდა აღსდგეს და აღსდგება არა დოქტრინალური ერთფეროვანობის შეზღუდვით, არამედ მუშათა კლასობრივი ბრძო-

ლის ყოველ-დღიურ ინტერესებზე და საბოლოო მიზნისკენ მისწრაფებაზე დაყრდნობით, ამ ინტერესების სახელით თავის თეორიულ და დიქტონალურ განსხვავებათა გვერდზე გადადებით.

ეს კარგათვის მხოლოდ ინტერნაციონალს, ეს რამდენიმეთ დღეს უკვე შეგნებული აქვს ვენის ინტერნაციონალსაც, მაგრამ ამის გაგება არ შეუძლია მოსკოვს და მის კომინტერნს.

ამიტომ შეერთება შეიძლება მხოლოდ პირველი ორის.

ხოლო მესამე ინტერნაციონალის მომავალი ჩვენთვის წინა-წინე გარკვეულათ უნდა ჩითვალოს: იგი ბაკუნინის ცნობილი ალიანსის ბედს ვერ ასცდება. მოსკოვის გაკოტრება—მისი გაკოტრებაა, და მოსკოვის ბოლშევიზმის დაცემა—მისი გაქრობის უცილო წინამორბედი იქნება.

ცხოვრების მსვლელობაც სწორეთ ამას გვიჩვენებს დღეს.

მეორე და ვენის ინტერნაციონალებმა უკვე მოახერხეს ერთმანეთში მოლაპარაკება. მათ უკვე შეძლეს ზოგიერთი საერთაშორისო და პრაქტიკულათ მნიშვნელოვანი საკითხების ერთსულფრანთ გადაჭრა. ეს იყო იანვარში პარიზის კონფერენციაზე, და ფრანკფურტ მაინზე თებერვალში, რომელიც საფრ. ს. პარტ. თაოსნობით იქნა მოწვეული და სადაც რეპარაციის—ესე იგი გერმანიისაგან საფრანგეთის და ბელგიის დანგრეულ რაიონების აღდგენის საკითხი და ამითი მთელი ევროპის ხელშეკრულების საკითხი ირკვევოდა. მართალია, ეს იყო კონფერენცია არა ყველა პარტიების, არამედ მხოლოდ ევროპის მთავარი სახელმწიფოების, მაგრამ ეს გარემოება ვერ დაამცირებს მის მნიშვნელობას. ინგლისი, საფრანგეთი; იტალია, გერმანია—ეს უკვე ცენტრია და მთავარი ხერხემალი როგორც ვენის ისე მეორე ინტერნაციონალის. და ამ ქვეენის პარტიათა შეთანხმება—უტყუარი მაჩვენებელია მე-2 და ვენის ინტერნაციონალის შორის შეერთების მოახლოების.

კომუნისტები, თუმცა მოწვეული იყვნენ ამ კონფერენციაზე მაგრამ მაინც არ გამოცხადდნენ. ზოგმა ეს შეერთებული გამოხვლა თავისთვის მვენებლათ ჩათვალა, ზოგმა კიდევ უფრო მორცხვი საბუთები მოიმიწვნა: ყოველ შემთხვევაში დიქტია, რომ ევროპის მუშათა უდიდეს სადღესიო

საკითხში მე-3 ინტერნაციონალი განზე გადადა და თავის გამოთხველის და დამსუსტებელის როლი არ მოიშალა. მაგრამ ჩვენ ვხედავთ, რომ სწორეთ ამის გამო მუშათა კლასი მას თიშავს და ასუსტებს.

იტალიის სოციალ. პარტია მათ ჩამოშორდა, გერმანიაში მთელი საპარლამენტო ფრაქცია კომუნისტების ერთის გამოკლებით დამოუკიდებლებს შეუკავშირდა, და მათი მიმდევრებიც პოლ ლევის მეთაურობით ამ პარტიას შეუერთდა.

მაგრამ ვენის ინტერნაციონალი ჯერ მაინც ვერ მოსცილებია მე-3 ინტერნაციონალის ჩამოთრევას საერთო ძმობაში. იგი მასაც ელაპარაკება და ეპატიუება მუშათა საერთო ოჯახში. ერთი გზობა თვით ზინოვიევიც გერმანიის თანამოაზრეთა პირით მზათ იცო «ოპორტიუნისტულ» მუშათა პარტიებთან საერთოთ ემუშავნა, მაგრამ რასაკვირველია ევროპაში და არა რუსეთში, ისიც დროებით; სანამ თავის პოზიციებს მოიმაგრებდა და ხელახლა თავის ურა ტაქტიკის შესაძლებლობას მოიპოვებდა. იგი დღესაც ეთამაშება ამ იდეას, მაგრამ მისი გავლენა უკვე ჩაიფრფლა, ევროპის მუშებში და ფრანკფურტში, როდესაც მასთან შესაერთებლათ მოლაპარაკება ხდებოდა, მე-2 ინტერნაციონალმა უკვე საჭიროთ დაინახა ბოლშევიკებისთვის ზოგიერთ უმძიმეს ცოდვებზე მაინც ხელის აღება მოეთხოვა: ესაა სოციალისტების დევნა რუსეთში და საქართველოს იარაღით დაპტრობა ე. ი. ერთა თვითგამორკვევის პრინციპის ტლანქათ შელახვა და ვენის ინტერნაციონალის თანხმობით ეს პირობები წაყენებულ იქნება ბერლინში, სადაც სამივე ინტერნაციონალის წარმომადგენლები მოიკრიან თავს მომავალ გაერთიანებულ საერთაშორისო ცრილობის მოწვევაზე მოსალაპარაკებლათ.

ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ მოსკოვის ინტერნაციონალთან ახალი მოლაპარაკება მხოლოდ ერთხელ კიდევ დაარწმუნებს ევროპის მუშებს, რომ ეს კრემლის კომუნისტები მხოლოდ დაუდგრომელი, ანარქისტულ-ბუნტარული სულით გაყდენთილი განხეთქილების მოციქულები არიან და არა შეერთების მომხრენი. ერთათ-ერთი გზა ევროპის მუშათა გაერთიანების—ერთათ-ერთი შესაძლებლობა მთელი ქვეენის სოციალისტურ მუშათა შემაერთებ-

ლი მტკიცე და საღი ინტერნაციონალის შექმნის—ეს არის შედეგება მეორე და ვენის ინტერნაციონალის, რომელიც შემოიკრებს თავის გარშემო ცველა გარეთ დარჩენილ სოც. პარტიებს და ასე შექმნის უდიდეს მომქმედ პრაქტიკულ ცენტრს იმ დიდი მოვალეობის შესასრულებლათ, რომელსაც ეწოდება ცველა დაჩაგრული ერის, კლასის და სქესის განთავისუფლება.

რუსეთის სოც.-რევ. პარტიის განსამართლება.

ბოლშევიკები რუსეთის მუშათა კლასის და დემოკრატიის განადგურებას «ისტორიული პროცესით» აგვირგვინებენ: კრემლის დიქტატორებმა, რომლებმაც თავის ოთხი წლის ბატონობის ხანაში განუკითხავათ ათასობით დახვრიტეს მუშები, გლეხები და საზოგადო მოღვაწენი, ეხლა უმაღლეს რევოლიუციონური ტრიბუნალის სამჯაგროს მისცეს სოც.-რევ. პარტიის ცენ. კომიტეტის სრული შემადგენლობა და ამავე პარტიის გამოჩენილი მუშაკები, სულ 47 კაცი. სოვნარკომის იუსტიცია მათ ბრალს სდებს სამოქალაქო ომის დროს საბჭოთა ხელის უფლების წინამდგე ბრძოლაში და კომუნისტების გამოჩენილ ხელმძღვანელთა მოკვლის განზრახვაში და ზოგიერთ მათგანის მოკვლაში. კომუნისტებს სურთ, როგორც თვითონ აცხადებენ «დაუმტკიცონ მთელ ქვეყანას სოც.-რევ. პარტიის მიერ პროლეტარულ რევოლიუციის წინაშე ჩადენილი დანაშაულობანი.» ამგვარათ, ასამართლებენ არა პირიქედებს, არამედ მთელს პარტიას. ბოლშევიკები სხადიან ამას სწორეთ მაშინ, როცა მეორეს მხრით თვითონ გაიძახიან «მუშათა კლასისა და სოციალისტების მთლიანი ფორტის შექმნის საჭიროებაზე».

ბოლშევიკები ბრალდების მთავარ მუხლათ აცენებენ რევოლ. რენეგატის, ანუ უკეთ რომ ესთქაოთ, პრავაკატორ სიმონოვ-ვასილიევის და კონოპლიოვის ქალის მიერ გამოქვეყნებულ «საბუუებს». ეს ის პირებია, რომლებიც ს.-რევ. პარტიაში მუშაობდენ, მაგრამ რომელთაც, როგორც თვითონ ბ. სიმონოვი სწერს, «პარტიის ცენტრალური კომიტეტი, მათ არასოდეს დინდობით არ ეპყრობოდა და ავანტიურისტათ

სთვლიდა.» ეს ცოტაა, მათივე სიტყვით, კომიტეტმა არა ერთხელ აუკრძალა მათ ტერორისტული აქტი და ექსპროპრიაცია, მაგრამ მათ ცეკას დაუკითხავათ მინც მოახდინეს, რის შემდეგ სოც.-რევ პარ. ცეკამ ეს «მებრძოლი ფგფი» ოფიციალურათ გამოაცხადა დაშლილათ. ამის შემდეგ სიმონოვ-ვასილიევი და კონოპლიოვის ქალი ცოვლად შემძლე ჩეკას ჩაუვარდენ ხელში და როგორც ხშირათ სჩვევიათ ცველა რჯულის ავანტიურისტებს, ისინიც შეუდგენ ცოდვების შენანიებას «პროლეტარული რევოლიუციის» წინაშე და დაუწყეს თავის ცოფილ ამხანაგებს გაცემა. ლენინ-ტროცკის მთავრობაც სარგებლობს თავისი იდეური მოწინააღმდეგეების წინააღმდეგ ამ პროვოკატორებით ისე, როგორც ერთ დროს ნიკოლოზ მეფის მთავრობამ ისარგებლა პროვოკატორებით და გაასამართლა—მეორე სახ. ღუმის სოც.-დემ. ფრაქცია.

ბუნებრივია, რომ კრემლის დიქტატორების ასეთმა უტიფარმა და უსინდისო ნაბიჯმა ცველა ქვეყნის სოციალისტებში, მუშათა კლასში და ცველა პარტიისადმი ადამიანში, გამოიწვია კომუნისტებისადმი პროტესტი და სიზღი. არ დარჩენილა არც ერთი სოციალისტური პარტია და მუშათა კლასის ორგანიზაცია, რომელსაც არ დაეგმოს კ ემლის დიქტატორების ეს თავხედობა და არ მოეთხოვოს მათგან რეიტრიბუნალის სამჯაგროსგან სოც.-რევოლიუციონერების განავისუფლება. უადგილობის გამო ჩვენ არ გვაქ საშვალება ცველა საპროტესტო რეზოლუციებისა და წერილების აქ მოგვანა, მას ჩვენი ყურნალის რამდენიმე ნომერი დასჭირდება, დაიასახლებთ მხოლოდ რამდენიმეს.

25 მარტს მეორე ინტერნაციონალის მდივანმა და ინგლისის მუშათა პარტიის ლიდერმა მაკდონალდმა ლონდონიდან დაუგზავნა დეპეშა ცველა სოციალისტურ პარტიებს, რომლებიც შედიან მეორე ინტერნაციონალში რათა მათ, საქვეცნოთ დაგმონ «მოსკოვის პროცესი» და მოითხოვონ 47 ამხანაგის განთავისუფლება. გარდა ამისა მეორე ინტერნაციონალმა ამ პროცესიის გამო გამოსცა განსაკუთრებული მანიფესტი. დაახლოვებით ასევე მოიქცა ვენის ინტერნაციონალიც. ორივე ინტერნაციონალის წინადადებას მაშინვე გამოეხმაურენ ცველა ქვეყნის სოციალისტური პარტიები, პარლამენტის

ფრეზები და პრესა. ბევრგან საპროტესტო მანიფესტაციებიც გაიმართა.

მეორეს მხრით ამსტერდამის ინტერნაციონალის მუშ. სინდიკატების სეკრეტარიატმა საპროტესტო ღებუა გაუგზავნა ლენინს, რომელიც თავის პროტესტს შემდეგი სიტყვებით ათავებს: «ევროპის პროლეტარიატის დიდი უმეტესობის სახელით ჩვენ პროტესტს ვაცხადებთ იმის გამო, რომ თქვენ გამოდამებით სდევნით თქვენ პოლიტიკურ მოწინააღმდეგეთ. პარტია, რომელიც მართავს რუსეთს, ამავე დროს გაიძახის რეაქციის წინააღმდეგ მშრომელთა მასების მთლიანი ფორტის შექმნის შესახებ. თუ გინდათ, რომ პროლეტარიატმა და გიჯეროთ, რომ თქვენი ეს პროპაგანდა არ არის პირმოთხეობა, მაშინ დაუყონებლივ უნდა შესწყვიტოთ რუსეთში არა კომუნისტი მუშების სდევნა».

იტალიის მუშ. პროფ. კავშირების კონგრესმა 22 მარტს შემდეგი რეზოლიუცია მიიღო: «იტალიის პროფ. კავშირების მეოთხე კონგრესი უგზავნის თანაგრძნობის სალამს ამხანაგ რევოლიუციონერებს, რომელნიც შეიქმნენ ჩეკის მსხვერპლნი და მოითხოვს მათ დაუცონებლივ განთავისუფლებას.»

დაახლოვებით ასეთივე საპროტესტო რეზოლიუცია გამოიტანა ბელგიის მემლარობების ნაციონალურმა კონგრესმა.

ბოლშევიკებმა შეიძლება არაფლათ ჩააგდონ «ყვითელი» მუშათა კავშირების აზრი, მაგრამ მათ და საუბედუროთ არც «წითელი» კავშირები არიან ამ შემთხვევაში მათთან. 22 მარტს ტურინში (იტალიაში) «წითელი» რევოლიუციონური სინდიკალისტების კონგრესმა მიიღო შემდეგი რეზოლიუცია: «იტალიის სინდიკალისტთა კავშირის კონგრესი თანაგრძნობას უცხადებს პასუხის გებაში მიცემულ ამხანაგებს, პროტესტს აცხადებს მათ უსამართლო დევნის გამო და მოითხოვს დაუცონებლივ მათ განთავისუფლებას.» ასევე მოიქცა საფრანგეთის სინდიკალისტების ორივე მიმართულება.

სოციალისტურ პარტიებსა და მუშათა ორგანიზ. გარდა «მოსკოვის პროცესი» დაგმეს კერ-

ძოთ გამოჩენილმა სოციალისტებმა და სასოგადო მოღვაწეებმა, კაუციმი, აქსელროდმა, ვანდერველდემ, დებრიუკერმა, ბოლშევიკების თანამგრძნობმა ანატოლ ფრანსმა და სხვებმა.

ამ გვართ ბოლშევიკების წინააღმდეგ გაილაშკრა მთელმა ევროპის მუშათა კლასმა და სოციალისტებმა და ისინი კიდევ ერთხელ გარიცნენ ამ უკანასკნელთაგან. მაგრამ როგორც სჩანს საპროტესტო ტალღა დაიძრა თვით რუსეთშიდაც.

18 მარტს მოსკოვში «რუსეთის სტაროსტა» კალინინი ინახულა «რუსეთის გლეხთა გაერთიანებული ორგანიზაციის» (ბოლშევიკების მიერ ნებადართული ორგანიზაცია) დელეგაციამ და მოსთხოვა მას, აღეძრა შუამდგომლობა საბჭ. აღმ. კომიტეტში, რომ განთავისუფლებულნი იქნენ სოც.-რევ. პარტიის წევრები, რომლებიც ებრძოდნენ მეფის თვითმპყრობელობას და რომლებმაც უმეტესი დრო თავის ცხოვრებისა ციხე-კატორღაში გაატარეს. და სთხოვეს აგრეთვე მიიღოს მან წინასწარი ზომები, რომ შეჩერებული იქნეს რეგტირბუნალისგან განაჩენის გამოტანა, რომელიც წინდაწინ არის შედგენილი რუს. კომპარტიის ცეკასგან.

თავის მხრით 28 თებ. სოც.-რევ. პარტიის ცეკას ბიურომ მოსკოვში გამოსცა მოწოდება ყველა ქვეყნის მშრომელებისადმი, სადაც ის აცხადებს, რომ ბოლშევიკებს სურთ შური იძიონ თავის პოლიტიკურ მოწინააღმდეგებზე, რისთვისაც ისინი სარგებლობენ პროვოკატორების საბუთებით. ჩვენ არ გვეშენია სასამართლოსი, ჩვენ პირიქით მოვითხოვთ მას, მაგრამ სასამართლო უნდა შესდგეს არა შურის მაძიებელთაგან და ჩეკისტებისაგან, არამედ ევროპის სოციალისტებისა და კომუნისტებისაგან და დეე, მაშინ დაინახოს ქვეყანამ, თუ ვინ უწყობდა ხელს კონტრ-რევოლიუციას და ვინ ებრძოდა მუშათა კლასსო.

ახლო მომავალი დაგვანახებებს თუ რა პასუხს გასცემენ კრემლის დიქტატორები ევროპის მუშათა კლასის მოთხოვნილებას. ჯერ-ჯერობით მხოლოდ ისაა, რომ ბოლშევიკებმა პროცესი გადადგეს.

საქართველოს საკითხი

საფრანგეთის სოციალისტურ პარტიის კონგრესზე, რომელიც მოხდა ამა წლის 19-20 მარტს პარიზში.

კარლო ჩხეიძის სიტყვა.

ამხანაგებო, მას შემდეგ რაც რუსეთის საბჭოთა მთავრობა თათრის ფაშების დახმარებით საქართველოს შემოესია და იქ თავისი ხიშტები ვაამეფა, საფრანგეთის სოციალისტური პარტია ძმურათ უჭერს მხარს ქართველ დემოკრატებს, რისთვისაც გულწრფელ მადლობას გიძღვნი.

შემოსეული მტრის ძალამ დროებით სძლია ჩვენ ხალხს და საქართველოში გაბატონდნენ ბოლშევიკები. გაბატონდნენ იმ ქვეყანაში, სადაც ბოლშევიზმი მუდამ უარყოფილი იყო ექვლა მუშების და გლეხების მიერ, სადაც დემოკრატია, შემოკრებილი სოციალისტური დროშის გარშემო, მთელი თავისი ძალღონით ემსახურებოდა იმ იდეალის განხორციელებას, რომელიც სავსებით ეწინააღმდეგებოდა ბოლშევიკურ მეთოდს და თეორიას.

მე საჭიროთ არ მიმაჩნია მოგაგონოთ, რა ურცხვით უარყოფდნენ მოსკოვს იმპერიალისტები თვით იმ ფაქტს, რომ მათ საქართველო თოფ-ზარბაზნით აიღეს, არც იმ ცინიკურ პასუხს, რომელიც მათ გასცეს ევროპის სოციალისტების წინადადებას, რომ საქართველოში წასულიყო შერეული კომისია, შემდგარი ამ პარტიების და კომუნისტების წარმომადგენლებისაგან და რომ ამ კომისიის თანდასწრებით ქართველ ხალხს გამოეთქვა თავისი სურვილი და ცხადყო თვისი ნებისყოფა.

ხედ-მეტათ მიმაჩნია აგრეთვე აგიწეროთ ბოროტება, რომელსაც ჩადის საქართველოში შემოსეული მტერი, განადგურება, რომელსაც ახდენს ის ქართველი ხალხის ცხოვრების ყოველ დარგში. ვიტყვი მხოლოდ, რომ საქართველოში ბრძოლა თანდათან მწვავდება, რომ ქართველი ხალხი არასოდეს არ შეურიგდება ბოლშევიკურ რეჟიმს, რომელსაც ის განიცდის ისე, როგორც გარეშე მტრის ბატონობას.

მე საჭიროთ მიმაჩნია აქ ხაზი გაუსვა მხოლოდ, იმას, თუ რა ძვირფასია დღეს ქართველი მშრომელი ხალხისათვის, რომელსაც ბოლშევიკებმა ხელი უნდა აადებინონ რევოლუციის მოწაპოვარზე, სოციალისტური ინტერნაციონალის დახმარება.

ამხანაგებო, საქართველო ისეთ ცოფაშია დღეს, რომ ეს დახმარება გაცილებით მეტი და ცხადი უნდა იყოს, ვინემ იყო დღემდის. ჩვენ საქართველოს საკითხს უყურებთ როგორც პრინციპიალურ საკითხს, რომელიც სდგას თქვენი კონგრესის და საზოგადოთ ყოველი სოციალისტური კონფერენციის წინაშე.

ძალა, რომელიც დღეს მძინვარებს საქართველოში და ანადგურებს მას, არის იგივე ძალა, რომელიც მთელ ქვეყნიერებაზე არღვეს მუშათა ორგანიზაციებს, შლის პროდესიონალურ კავშირებს, შხამავს მუშათა კლასის გონებას.

რუსეთის გლეხობა, რომელიც შიმშილით იქლიტება, სოციალისტები, რომლებიც გმინვენ ბუტირკის ციხეში, მთელი ჯვარცმული რუსეთი, მსხვერპლია იმავე შავი რეაქციონური ძალის, რომელმაც სახელათ დაირქვა კომუნისმი.

და განა ეს შავი ძალა ასე ითარეშებდა, რომ დღეს ნამდვილი ინტერნაციონალური ერთობა არსებობდეს?

ანდა შეიძლება ლაპარაკი მთელი ქვეყნის გაერთიანებულ სოციალისტურ ფრონტზე მაშინ, როცა პარტია, რომელიც კომუნისტური პარტიის სახელს ატარებს, ანადგურებს იარაღით დაპრობილ ქვეყანას და ამავე დროს მას უძმობილდებიან სოციალისტური პარტიები ისე, რომ არ მოსთხოვენ მას ამ ქვეყნის განთავისუფლებას?

ქართველი ხალხი დარწმუნებულია, რომ სოციალისტური პარტიები საქართველოს განთავისუფლებას ისე მოსთხოვენ ბოლშევიკებს, როგორც ამას მოითხოვს დღევანდელი ინტერნაციონალური მდგომარეობა: იმ მოთხოვნათა შორის, რომლებსაც ევროპის მუშებმა წარუდგინეს ბოლშევიკებს, შეტანილ უნდა იქნეს დავალება, რომ საქართველო დაუყოვნებლივ განთავისუფლებული იქნეს შემოსეულისაგან.

ეს უნდა მოეთხოვოს ბოლშევიკებს მკაფიოთ და გადაჭრით, რადგან ვიცით, რომ დესპოტიური და იმპერიალისტური საბჭოთა მთავრობა არ დასთმობს ნაყაჩადარს და ნაუსამართლებს თუ არ იძულებით.

დარწმუნებული ვარ, რომ ამ საკითხში ინტერნაციონალურ პარტიათა შორის არავითარი განსხვავება არ იქნება.

პარტიის წევრი როზიერი (დეპუტატი) თავის სიტყვაში შესახებ ინტერნაციონალური მდგომარეობისა, ხაზგასმით აღნიშნავს საქართველოს საკითხის მნიშვნელობას ინტერნაციონალის გაერთიანების საქმეში.

კონგრესი ერთხმით დებულობს საქართველოს შესახებ შემდეგ რეზოლიუციას:

«საფრანგეთის სოციალისტური კონგრესი, ერთგული ხალხთა საერთაშორისო ძმობის იდეის და დარწმუნებული, რომ ამ იდეის განხორციელება გამოაზატრებდა ერთა სრული თავისუფლებას ისტორიულ და ეტნოგრაფიულ ფარგლებში დამოუკიდებლობის და სუვერენიტეტის განხორციელება, კონგრესი ხელახლა აცხადებს, რომ აუცილებელია ყველა ერს, რომელიც დამონებულია სამხედრო თუ კაპიტალისტური იმპერიალიზმისაგან, იქნება ის წითელი თუ ყვითელი, მიენიჭოს უღება თვითგამორკვევის.

იგი პროტესტს აცხადებს ამ ელემენტარულ უფლებების დარღვევის წინააღმდეგ, რომელიც ჩადენილ იქნა რესპუბლიკანურ და სოციალისტურ საქართველოს მიმართ და მოუწოდებს მთელი ქვეყნის პროლეტარიატს შეუერთდეს მას და თავის აღშფოთება გამოაცხადოს».

შემდეგ კონგრესი ადგენს, რომ საქართველოს წარმომადგენლის სიტყვა სავსებით იქნეს დაბეჭდილი პარტიულ ორგანოში.

კ ჩხეიძის კონგრესიდან წასვლის დროს მთელი კრება ფეხზე დგება და ოვაციით და «გაუმარჯოს თავისუფალ საქართველოს» ახილით აცილებს მას.

სოციალისტური ინტერ. საქართველოს წარმომადგენლობის შესახებ გენუაში.

მეორე ინტერნაციონალის აღმასრულებელმა კომიტეტმა გამოიტანა შემდეგი რეზოლიუცია:

«მეორე ინტერნაციონალის აღმასრულებელმა კომიტეტმა განიხილა რა ხელახლა საკითხი ქართველი ხალხის მდგომარეობის შესახებ, და სდგას რა დემოკრატიზმისა და ერთა თვითგამორკვევის პრინციპზე აღიარებს, რომ არ არსებობს სხვა კანონიერი მთავრობა საქართველოში, გარდა იმისა, რომელიც წარმოშობილია მთელი ხალხის საყოველთაო არჩევებიდან.

ამიტომ მოსკოვის საბჭოთა მთავრობისგან დანიშნულ წარმომადგენელს უფლება არა აქვს საერთაშორისო ურთიერთობის სფეროში საერთოდ და კერძოდ გენუის კონფერენციაზე საქართველოს ერის სახელით ლაპარაკის».

გაზ. „თავისუფალი საფრანგეთის შესახებ.

ბ-ნი პოლ საასი ეხება გაზ. «თავისუფალ საფრანგეთში» კავკასიის საკითხს და სხვათა შორის საქართველოზე სწერს, რომ საქართველოს ხალხმა შექმნა თავის დამოუკიდებელი სახელმწიფო, რომ იგი აღიარებული იყო ევროპისაგან და დასძინს: «მაგრამ საქართველო მიუხედავად მიცემული პირობისა, დაპყრობილ იქნა ტროცკის ბანდების მიერ, საქართველოს წინააღმდეგობა დაძლეულ იქნა ცეცხლით და მახვილით, და უკანასკნელი ცნობებით ქართველი პატრონებები კიდევ უფალდებოდნენ მათ თავგამოდებით სვანეთის მთებში.

ნუ თუ ევროპა არ ანაღმდებს თავის სიტყვას, რომელიც მან ერთა ლიგის ორგანიზაციის საშუალებით გამოთქვა, და საქართველოსაც მსხვერპლათ მიიტანს ისე, როგორც სომხეთს, ეკონომიური აღდგენის სამსხვერპლად? ეს მოლაღატეობა იქნებოდა.

ჩვენ მოვითხოვთ სანამ საბჭოთა მთავრობა მოწვეულ იქნებოდეს გენუის კონფერენციაზე, მოვთხოვოს მას კავკასიიდან თავის ჯარების გაყვანა.

მე ვიცი, ბოლშევიკები შეგვედავებიან ამ ფაქტების სინამდვილეში, რომელიც ჩვენ მოვივანეთ. ისინი პრეტენზიას აცხადებენ, რომ დავალებული აქვთ კავკასიის რესპუბლიკების წარმომადგენლობა; აბა გაიცვანონ თავისი ჯარი იქიდან და მაშინ ვნახავთ, რა იქნება. თუ ისინი ამაზე უარს ამბობენ, მაშინ ცხადია, მათი პრეტენზიები მხოლოდ ურცხვი მატყუარობაა!»

საფრანგეთის პრესა საქართ. შესახებ.

ჩიხერინის ცნობილმა დეპუტატმა, რომ მოსკოვის მთავრობა მხათ არის გამოცხადდეს გენუის კონფერენციაზე არა მარტო როგორც რუსეთის წარმომადგენელი, არამედ აგრეთვე როგორც წარმომადგენელი უკრაინის, აზერბეიჯანის, სომხეთის, საქართველოსი და სხვასი, ხელახლა გამოიწვია საფრანგეთის პრესის ცურადლება საქართველოს საკითხისადმი.

საფრანგეთის საზოგადოებრივი აზრი ბოლშევიკების პრეტენზიებს სთელის მოსკოვის დიქტატორების იმპერიალისტური პოლიტიკის აშკარა დანამტკიცებელ საბუთათ. ზოგიერთი გაზეთები ამბობენ—ჯერ კიდევ ისეც სადაოა, აქვთ თუ არა უფლება ბოლშევიკებს რუსეთის

ქართული

სახელით ილაპარაკონ! ხოლო მთელი პრესა ერთხმით აღიარებს, რომ ჩინური დეკლამაცია უფრო სუსტი ადგილი არის საქართველოს საკითხი. აქედან აშკარა არის, რომ ბოლშევიკებისათვის არ არსებობენ არც საერთაშორისო ურთიერთობების პრინციპები, არც ხელშეკრულებანი, არც ვალდებულებანი და რომ მათთვის ცოველივე წყდება ხიშტის ძალით.

ამრიგათ, ბოლშევიკების ასეთმა უტიტორობამ მოაგონა საფრანგეთს, რომ ის ვალდებულია მხარი დაუჭიროს საქართველოს რესპუბლიკას, რომელიც მან ფაქტიურათ და იურიდიულათ იცნო.

ევროპის პრესა საქარ. ამბების შესახებ.

საქართველოში 11 თებერვალს მომხდარ გამოხვედებს მთელი ევროპის პრესა დიდის ყურადღებით მოეპყრა და მას დიდი პოლიტიკური მნიშვნელობა მისცა. როგორც სოციალისტური, ისე ბურჟუაზიული პრესა, როგორც მართელი წრეები, ისე საზოგადოებრივი ორგანიზაციები, 11 თებერვლის გამოხვედებში ხედავენ ქართველი ხალხის მისწრაფებას, რომელსაც სურს განითავისუფლოს თავი მოსკოვის ბატონობისგან.

„წერილი მეტეხის ციხიდან“ ევროპის პრესაში.

პირიხელ «ლა ვი სოსიალისტ»-ში, ბრიუსელელ «ლე პეპლ»-ში, გერმანელ სოც. გაზეთებში, ჩეხ-სლოვაკიის გაზეთებში და რუსულ «ვოლია რუსიაში» მოთავსებულია «წერილი მეტეხის ციხიდან», რომელიც დაბეჭდილი იყო «თავ. საქართველოს» მე-15 ნომერში.

ნ. უორდანიას პროტესტი ლონდონის გაზ. „ტაიმს“-ში.

ბრიუსელის «ლე პეპლი» (23 მარტის №) იუწყება:

„ტაიმსი“ თვალსაჩინო ალაგას ათავსებს უორდანიას წერილს, რომელშიც მოითხოვს კანნის დეკლარაციის მე-6 მუხლის ასრულებას. ამ მუხლის ძალით სახელმწიფონი, რომლებიც მოისურვებენ გენუის კონფერენციაზე მონაწილეობას, ვალდებულნი არიან ხელი აიღონ ყოველივე თავდასხმაზე თავიანთ მესობელთ მიმართ.

საბჭოთა რესპუბლიკა კი უსაბაბოთ დაესხა თავს საქართველოს, რომლის დამოუკიდებლობა ცნობილი იყო როგორც ევროპის სახელმწიფოების, აგრეთვე თვით რუსეთის მიერ. საბჭოთა რუსეთმა დაიკავა ეს გაწამებული ქვეყანა და განაგრძობს იქ ბატონობას ძალადობის საშუალებით.

ნუ თუ არაფრად მიიჩნევენ კანნის დეკლარაციას და «სოვიეტებს» ნებას მისცემენ მოუხდენ კონფერენციის მაგიდას, სანამ მათ არ იძულებენ აიღონ თავის თავზე ვალდებულება საქართველოს ევაკუაციის შესახებ?«

ფ. დანი რუსის ჯარის საქართველოდან გაყვანის შესახებ.

რუს. სოც.-დემ. პარტიის ბელადი და ცეკას წევრი ფ. დანი, რომელიც ამ ეკამათ ევროპაში იმყოფება «სოც. ეგსტისის» № 6-ში წერილს უძღვნის კომუნისტებთან დამოკიდებულების საკითხს და მთლიანი ფრონტის შექმნის ერთ მთავარ პირობათ აცენებს «რომ თუ უნდათ ბოლშევიკებს, რომ მათ მოუწოდონ მთელი ქვეყნის მუშებს, რათა დაეხმარონ ისინი ანტანტის იმპერიალიზმის წინააღმდეგ ბრძოლაში, მაშინ კომუნისტებმა საბოლოოთ გაწვიტონ კავშირი ყოველ გვარ «წითელ» იმპერიალიზმთან და შესწვიტონ რუსების ჯარების მიერ საქართველოს სამარცხვინო ოკუპაცია.»

ბოლშევიკების კომპანია.

ბოლშევიკური სააგენტო «როსტა» ავრცელებს ჟორებს საქართველოს მენშევიკების «კონტრ-რევოლიუციონური» მოღვაწეობის შესახებ. ევროპაში მოდი მათი აგენტები ცდილობენ რაც შეიძლება მეტი ხმაურობა ასტეხონ, იმ «საბუთები» შესახებ, რომლებიც ბოლშევიკებმა თფილისში არქივებში აღმოაჩინეს, მაგრამ მიუხედავათ ამისა, პრესა და საზოგადოებრივი აზრი მათ ჭრადლებას არ აქცევს და ბოლშევიკების მიერ გამოქვეყნებულ «საბუთებს» არავითარ ღირებულებას არ აძლევს.

სამაგიეროთ ჩხეიძის წერილი—«პასუხი ცილის მწამებელთ», გადაბეჭდეს ყველა სოცლისტურმა და სინდიკალისტურმა გაზეთებმა.

საქართველოს პოლიტიკურ პარტიათა კონფერენცია.

პარტის პირველ რიცხვებში მოხდა საქართველოს პოლიტიკურ პარტიათა წარმომადგენლების კონფერენცია, რომელშიაც მონაწილეობა მიიღეს საქარ. სოც.-დემ. მუშათა პარტიამ, საქართ. გაერთიანებულმა ეროვნულ-დემოკრატიულმა და სოც.-დემდრალისტთა პარტიებმა.

კონფერენციამ საქიროთ აღიარა საქართველოს ყველა მომქმედი ძალების გაერთიანება რუსეთის ოკუპაციის წინააღმდეგ საბრძოლველად და სათანადო დადგენილებანი გამოიტანა. კონფერენციამ შეიმუშავა აგრეთვე მოწოდებანი ქართველ ხალხის და ევროპის სახელმწიფოებისადმი, რომელნიც ჩვენი ჟურნალის შემდეგ ნომერში დაბეჭდება.

გენუის კონფერ. და ქართველობა.

1922 წ. 18 თებერვალს, ბერლინიში მოხდა არა ჩვეულებრივი საზოგადო კრება «გერმანიაში მცოფ ქართველ მოქალაქეთა საზოგადოების», რომელშიაც შედიან ყველა ქართველები განურჩევლად მიმართულებისა. კრების დღის წესრიგი იყო: გენუის კონფერენცია და საქართველო. თავმჯდომარეობდა მიხ. წერეთელი, მდივნათ ივ. ანტონ ჟორჟოლიანი. თავმჯდომარის მოკლე სიტყვის შემდეგ სიტყვა აიღო ტ. მარგველაშვილმა, რომელმაც მოახსენა დამსწრეთ გენუის მომავალ კონფერენციის მნიშვნელობა. მან გამოსთქვა აზრი, რომ სხვა სახელმწიფოებთან ერთად იქ მიწვეულ უნდა იქმნას საქართველოს კანონიერი მთავრობაცო.

ბ. ბ. ი. სალაყაიას, გ. კერესელიძის, ან. ჟორჟოლიანის, აკ. პაპავას, ჩიჩუას და სხვ. სიტყვების შემდეგ კრებამ ერთხმად მიიღო რეზოლიუცია, რომელიც მოითხოვს ჟორდანიის მთავრობის კონფერენციასე დაშვებას და პროტესტს აცხადებს ბოლშევიკების აგენტის ბ. მდივანის დელეგატთ დასახელების გამო. რეზოლიუცია გამოქვეყნდა ევროპის მრავალ გაზეთებში.

კონსტანტინოპოლში. 2 თებერვალს კონსტანტინოპოლში მოხდა აქ მცოფ ქართველთა საზოგადო კრება, რომელსაც თავმჯდომარეობდა პეტრე სურგულაძე. კრებამ მოისმინა მოხსენებები საქართველოს სავარეო და საშინაო მდგომარეობის შესახებ და მიიღო რეზოლიუცია რომელიც მოითხოვს, რომ გენუის კონფერენციასე დაშვებული იქნეს საქართველოს კანონიერი მთავრობა და არა რუსეთის საბჭოთა მთავრობის აგენტი ბუღუ მდივანი და გაყვანილი იქნეს საქართველოდან რუსის საოკუპაციო ჯარები.

საგვლოვიანო დაკეუბები.

პარიზი. დიდათ დამამწუხრა ძვირფასი მეგობრის ლეო ნათაძის უდროო დაკარგვამ, რომელიც ოკუპანტთა მიერ შემოტანილი ჭირის მსხვერპლი შეიქნა. დავკარვეთ პარტიის მოწინავე რიგში ღირსეულათ მდგომი და ცენტრალურ ორგანოს მთავარი რედაქტორი, რომელსაც პარტიის დროშა მუდამ მაღლა ეჭირა და თავისი კურთხეული კალმით და სიტყვით მეტროპოლ მუშა კლასს ეკლიან გზას უნათებდა. ამ დიდ დანაკლისს განსაკუთრებული სიმწვავეთ იგრძნობს და ღირსეულათაც დაათხებს საქართველოს მშრომელი ხალხი, როცა ის დაამსხვრევს ბოლშევიკურ ბორკილებს და თავს დაიხსნის საბჭოთა რუსეთის ტყვეობიდან.

ნ. რამიშვილი.

ბერლინი. ჩვენი მუშათა კლასი, რომელიც ტიისა და ერის ინტერესებისთვის მუდამ მხანგრძლივ მეტროპოლის, ჩვენი მასწავლებლისა და ამხანაგის, მსცოვანი სილიბისტრო ჯიბლადის გარდაცვალების გამო ვუერთდებით ქართველი ერის საერთო გლოვას.

მტრისაგან წამებულო, რუსეთის იმპერალიზმის მსხვერპლო ჩვენო სილიბისტრო! დეე, იწარონ დღეს ხალხის მტრებმა, დეე შეურაცკონ შენი წმიდა ცხედარი ბარბაროსებმა, მაგრამ მალე დაჰკრავს საათი და ქართველი ერის სამუდამოთ მოიწორებს უცხოეთის მძიმე უღელს და თავისუფალი უკვდავ ძეგლს აღუმართავს თავის სასიქადულო და საცვარელ შვილს!

ლ. ახმეტელაშვილი, ი. სალაყაია, ანტონ ჟორჟოლიანი, ზ. ჩიჩუა.

დავსტირით ძვირფასი მეგობრის, დამდუბნებულ კრების წევრის ლეო ნათაძის უდროო გარდაცვალებას. იგივენი.

პრაგა. ჩვენი ძვირფასი მასწავლებლის, სამშობლოსა და საკაცობრიო იდეალებისათვის თავდადებულ მეტროპოლის სილიბისტრო ჯიბლადის გარდაცვალებამ თავზარი დაგვკა.

მიიღეთ ჩვენი გულითადი თანაგრძნობა.

გგლოვობთ აგრეთვე ძვირფას ლეოს დაკარგვას და ჯალათების მიერ ტყვიით გულგანგმირულ პოეტ თედო რაზიკაშვილს.

გ. აილოლო, ი. გაბუნია, მ. კობერიძე, მ. უბირია, მ. მგელაძე, შ. ორჯონიკიძე, ბ. ილიურაძე, ნინოშვილი.

კონსტანტინოპოლი. გული მოგვიკლა ძვირფასი ამხანაგების ლეო ნათაძის, მაშო ბერიანიძის და სეით რაზმაძის უდროოთ დაღუპვამ. საქართველოს მუშათა კლასმა და მთელმა ერმა მათში დაკარგა საუკეთესო მოღვაწენი და მეტროპოლინი. ვუერთებთ ჩვენს მწუხარებას საერთო მგლოვის ზარს.

ფ. ლორია, გ. კაჩუხაშვილი, ი. ქარსელაძე, იაკ. რუხაძე, ვ. სულაქველიძე, კ. ბარნოვი.

სტამბოლი. ჩვენ ემიგრანტები მოწყვეტილინი საცვარელ სამშობლოს, მწარეთ დავსტირით «წითელი» ჯალათების მიერ უდროოთ დაღუპულ მსხვერპლებს, ჩვენი პარტიის სიამყისა და მასწავლებლის სილიბისტრო ჯიბლადის, მაშო ბერიანიძის, ლეო ნათაძის და სხვა ამხანაგების ცხედარს.

ვ. ხარფუხელი, ს. გოგინაშვილი, ს. გლახოიანი, შოთა სარჯველაძე.

სტამბოლი. უღრმეს მწუხარებას გამოვსთქვამთ ძვირფასი სილიბისტრო ჯიბლადის გარდაცვალების გამო. დიდი და გამოუთქმელია ის დანაკლისი, რომელიც საქართველოს მუშა ხალხმა დაჰკარგა სილიბისტროს გარდაცვალებით.

შ. და მ. ქარცივაძეები.

მოწაფეთა გამოსვლები ბათუმში.

საქართველოს საბ. მთავრობის უტიფრობამ ენით წარმოუდგენელმა მისმა რეჟიმმა, ახალგაზრდა მოწაფეთა შორითაც უსაზღვრო სიძულვილი დაბადა და ეს სიძულვილი იმდენად დრმა შეიქმნა, რომ ამა წლის 11 თებერვალს ბათუმის ყველა სკოლების მოწაფეებმა დემონსტრაციულად გამოვიდნენ, სადაც სასტიკათ ჰკიცხავდნენ არსებულ მთავრობის ჯალათურ მოქმედებას და მოითხოვდნენ რუსეთის ჯარის საქართო გავანას საქართველოდან...

ადგილობრივმა საბ. მთავრობამ, ვინმე გამბარანცი (აპარისტანის რეგვამის თავმჯომარეა) მეთაურობით გამოიყვანეს რუსის ცხენონები, ცეცხლის მქრობელი რაზმი და დიდის გაჰიერებით შესძლეს ახალგაზრდა დემონსტრანტების დაშლა. ბევრი მათგანი დაიჭირეს და ჩაჰყარეს ჩეკის პოდვლებში...

17-ტ თებერვალს ბათუმის ვაქთა გიმნაზიის დარბაზში, მოულოდნელად მივიდა ხსენებული გამბარანცი და განაცხადა, რომ მას უნდა მოლაპარაკება მოწაფეებთან, და ბრძანა მოეყარა მოწაფეებს ერთად თავი.

გამბარანცმა შეეცადა ტკბილი ენით მოწაფეთა ყურადღების მიქცევა, მაგრამ ცოველივე მისმა თვალთ-მაქცობამ უნალოოთ ჩაიარა და ყველა მის სიტყვებზე ჯიუტი მოწაფეები ზიზხლით უპასუხებდნენ.

— ჩვენ, კომუნისტებს, — სთქა გამბარანცმა, ყველაფერი გვაქვს მოწაფეებისათვის, როგორცაა: რვეულები, კარანდაშები, წიგნები და სხვა.. მთელი ჩვენი ყურადღება არის თქვენსკენ და გვიკვირს რად იქცევით ასე მკაცრათ ჩვენს წინააღმდეგ.

— თქვენი რვეულები თქვენ გქონდეს, არ გვინდა, მხოლოდ ჩვენ გვინდა სწავლა, თავისუფლება, სიმშვიდე, რომლებიც თქვენის წალოობით ჩვენ აღარა გვაქვს, — დაიგრიალეს მოწაფეებმა ერთხმათ. — გამოუშვით ჩვენი მასწავლებლები, რომლებიც დღეს პოდვლების სინოტიეში იხრჩვებიან, ჩვენ სხვა მასწავლებლებთან არ გვინდა სწავლა, ჩვენ გვინდა ჩვენი მასწავლებლები... გამოუშვით ისინი!

— ვერც ერთი თქვენი მასწავლებლები ვერ ნახვენ, არამც თუ ბათუმის, არამედ საქართვე-

ლოს ვერც ერთ ქუჩას... გეფიცები ჩემ კომუნისტურ რწმენას, რომ თუ გაჯიუტდებით თქვენც იმათთან მიგაბრძნებთ!..

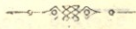
— თქვენგან მეტს რას მოველით? ჩვენ დიდის აღფრთოვანებით დავიხოცებით ჩვენ მასწავლებლებთან ერთად, — უპასუხებდნენ ერთხმად მოწაფეები...

მომინებიდან გამოსულმა გამბარანცმა, როცა ნახა, რომ ფუჭი იყო ცოველგვარი მისი ცლა, ბავშვების შეთანხმებაში — დაუწყო მენშევიკურ მთავრობას და მის ამცოლთ ლანძღვა-გინება... ზედმეტია თქმა იმის, თუ რა უტიფრად-უსიროცხილოთ იგ ნებოდა ეს კაცუნა... გამბარანცი ასეთმა ქცევამ, მოწაფეები მოთმინებიდან გამოიყვანა და ისინიც გაბედულათ ურჩეოდნენ ხსენებულ «გმირს» პირი გამოეყრცხა მენშევიკების ხსენებაზედ.

— თქვენი ბელადები, — ეუბნებოდა გამბარანცი მოწაფეებს, — რომლებიც ციხე-პოდვლებში ჰკრიან, უკვე ქედს ხრიან ჩვენს წინაშე და ხელის მოწერით ფიცს სდებენ, რომ ისინი არას დროს არ გამოვლენ ჩვენს წინააღმდეგ, არამედ აფურთხებენ თავიანთ წასულ პოლიტიკას და აქებენ საბჭოთა სამართლიანობას...

მოწაფეები მოთმინებიდან გამოსულები სიტყვას აწყვეტინებდნენ გამბარანცს და ცვიროდნენ: ტყვილია!.. ჩვენი ბელადები ამას არ ჩაიდენენ! ტყვილია!.. გაეთრეით კარში!.. გაიყვანეთ საქართველოდან რუსის ჯარი და მერმეთ ნახავთ ვინახართ თქვენ!.. გამბარანცი დარწმუნდა მოწაფეთა სიმტკიცეში... მან ნახა, რომ არც მუქარა, არც ტკბილი სიტყვები მოწაფეებთან არ ვადის... ბოლოს მან მოთმინება დაჰკარგა და მოწაფეთა კრებას ასე მიჰმართა: «ვინაიდან თქვენ მოწამლული ხართ მენშევიკების შხამით და არავითარი ზომები ჩვენ მიერ მიღებული თქვენდამი არ სურის — მაშ გაუმარჯოს ჩვენ-შორის მტრობას, ხოცვა-ჟლეტას და სისხლის ღვრასო! მას იმავე სიტყვით უპასუხეს მოწაფეებმა დაჰკარეს ტაში და ერთხმათ დაიგრიალეს: «გაუმარჯოს ჩვენ-შორის ბრძოლას, მტრობას და სისხლის ღვრას თუ ეს ასე სურთ კომუნისტებსო!.. ამ სიტყვებით კრება დაიშალა.

მაყურებელი.

მომადგენი.

საქართველოდან ჩვენმა რედაქციამ მიიღო შემდეგი მოწოდებანი, რომლებიც ნაოლს ხატავენ საქართველოს მდგომარეობას და აგრეთვე სწავსაც, თუ როგორ პირობაში უნდა იქნას ბოლშევიკების მოწინააღმდეგეობა.

კოლუჯა

მ ა რ თ ე მ ლ მ რ ს.

მოქალაქეო! კიდევ ერთი ბოროტება, კიდევ ერთი საწინდარი ძალადობა და თეხქვეშ გათელვა ქართველი ერის წმინდათა წმინდისა! მშრომელი ხალხის აბუჩათ აგდება და მისი გაბიბრებუბა ხელობათ გაიხადა ახლანდელმა კომუნისტურმა ხელისუფლებამ. ნაგრამ ის დანაშაულობა, რომელიც მან ჩაიდინა 21 თებერვალს, აჭარბებს ყოველგვარ ადამიანურ შესაძლებლობას. ამიერიდან ჩვენ საქმე გვაქვს არა გზადანულ ადამიანებთან, არამედ ბარბაროსებთან, რომელთაც გადალახეს ყოველგვარი საზღვარი. მათ მოხუცი სილვას (სილიბისტრო ჯობლაძის) გვამი ქურდულათ ღამით ბინიდან გაიტაცეს და დამარხეს რუსების ეკლესიის გადავანში.

ჩვენი სილვა მათ ცოცხალი ხელში ვერ ჩაიგდეს და ეხლა მისი ნეშტის შეურაცყოფით სურათ მისი მაღალი სულის დატყვევება. ცოცხალი სილიბისტრო მათი მოლაღატეობის მამხილებელი იყო, ოკუპანტებს მისი ეწინააღმდეგეთ. სილიბისტროს ცივმა ცუდარმა კი პირუტყვული შიში დაბადა მათში და მზეცობა ჩაადენია.

ვაცნობებთ რა ამ უმაგალითო სისაძაგლეს ქართველ ხალხს, მოუწოდებთ მას ეს საშინელი შეურაცყოფაც გადიტანოს იმ რწმენით, რომ შორს არ არის ის დრო, როცა საქართველო განთავისუფლებს ყველა მისთვის დევნილთ, მაშინ ჩვენს საყვარელ სილვასაც გამოვგლეჯთ «ჩეკისტებს» ტყვეობიდან და ღირსეულ ადგილს მივაკუთნებთ. მანამდის კი—

ზიზღი ჯალათებს!
გაუმარჯოს თავისუფალ საქართველოს.

საქ. ს.-დ. მ. პ. ცენტ. კომიტეტი.

მ ა რ თ ე მ ლ მ რ ს.

დღეს შეიკრიბება რუსეთის საოკუპაციო ჯარების მიერ არჩეული და მოწოდებული «საბჭოების» ქართველი ერის მოლაღატესი.

დარბეულ, განადგურებულ, გაპარულ, ციხეებათ და საილაგებათ ქცეულ საქართველოში დღეს მტერი უკანასკნელ შეურაცყოფას აყენებს ქართველი ერის წმინდა ისტორიას, ქართველი გმირების წმინდა საფლავს.

მტერი დღესასწაულს მართავს დღეს, საქართველოს დაპყრობის წლის თავზე, როცა ერი გლოვის ძაძებშია გახვეული. მტერი დღეს ზეიმობს, როცა ათასობით მუშები, გლეხები, მოქალაქეები, მოსწავლე ახალგაზრდობა ციხეების ბნელ სარდაფებშია გამომწყვდეული და როცა ჯერ კიდევ არ გამშრალა 11, 12, 13 თებერვალს ქართველ ახალგაზრდების და მუშების დანთხეული უმანკო სისხლი.

ქართველმა ხალხმა, თავის გამოსვლით რუსეთის ჯარების თავდასხმის წლის თავზე და ერთსულოვანი ბოიკოტით, მთელ ქვეყანას აცნობა ქართველი ერის საშინელი ტრადედია და დამპყრობელთა წინაშე თვისი ბრძოლის მრისხანება გამოხატა.

მტერი დღეს კიდევ ბედავს ზეიმობას, რომ მით დაფაროს თვისი ველური, იმპერიალისტური მიზნები.

ქართველი ხალხი დღესაც მწყობრათ დარაზმული, ზიზღით უყურებს ოკუპანტების უკანასკნელ გამოსვლას, თავის ძალებს ამაგრებს და მუხლ მოყრილი ფიცს აძლევს გმირთა საილაგებს: რომ შეასრულებს მათ ანდერძს და მტერი, რომელიც დღეს ზეიმობს, დამარცხდება. ქართველი ერი ადრე დაამსხვრევს მონობის ბორკილებს და კვლავ მაღლა ასწევს დამოუკიდებლობის დროშას.

ზიზღი დამპყრობელთ!
შორს მოლაღატეთა სისხლიანი ხელები!
ძირს რუსეთის ჯარების მოწვეული საბჭოები!
გაუმარჯოს თავისუფალ საქართველოს!
დიდება ერის დამოუკიდებლობისთვის და ღუპულ გმირებს!

საქ. ს.-დ. მ. პ. ცენტ. კომიტეტი.

ბოლშევიკური სურათები საქართველოდან.

კარლ კაუცკისა *)

ადვილად გასაგებია, რომ ჩემი წიგნაკი საქართველოს შესახებ, რომელიც მე ამ ქვეყნიდან დაბრუნებისას გამოვაქვეყნე, ძალიან არ მოეწონა ბოლშევიკებს. «რუსული საუბარის» უკანასკნელ №-ში (ივლისი-ოქტომბერი 1921 წ.) მოთავსებულია ორი წერილი საქართველოს შესახებ. პირველი, რომელიც წარმოადგენს ერთ თავს ბ. თ. მახარაძის ახლად გამოშულ წიგნისას «მენშევიკურ პარტიის დიქტატურა საქართველოში», ერთგვარათ ჩემს წიგნს ედავება, რამდენადაც ის ხატავს მენშევიკურ საქართველოში მუშათა მდგომარეობის ისეთ სურათს, რომელიც ძირიანათ ეწინააღმდეგება ჩემ მიერ აღწუხულს. მეორე წერილი კი—მჭირდავი სათაურით «ამჩატებული მოგზაური», მომართულია პირდაპირ ჩემს წინააღმდეგ. მისი ავტორია ნ. ლ. მეშჩერიაკოვი.

«ამჩატებული მოგზაური», რა თქმა უნდა, მე ვარ. ხოლო ჩემი «ამჩატება» იმაში მდგომარეობს, რომ მე საქართველოში «კომუნისტებს გაეუბრძოდი». ამ გარემოებამ თურმე საშუალება მისცა ქართველ მენშევიკებს «თავიანთი მასწავლებლისათვის თვალები აეხვიათ, სინამდვილე დამალათ» და «პოტიომკინის სოფლები» ეჩვენებიათ.

მენშევიკები რა თქმა უნდა მატყუარებია, ბოლშევიკები კი, წინააღმდეგ, მთელს ქვეყანაზე განთქმული არიან ჭეშმარიტებისადმი ფანატიკური სიყვარულით.

საუბედურათ ჩემს ნდობას ბოლშევიკურ სიმართლის მოყვარეობისადმი თავიდანვე ცოტა არ იყოს არყვეს ის გარემოება, რომ თვით გამოსავალი წერტილი მისი პოლემიკის—თითქმის მე საქართველოში კომუნისტებს გაეუბრძოდი—სიყალბეს წარმოადგენს. სინამდვილეში კი სწორედ წინააღმდეგს ქონდა ადგილი: თვით კომუნისტები გაუბრძოდნ ჩემთან შეხვედრას.

*) გადმოღებულია გერმანიის დამოუკიდებელ სოციალისტურ პარტიის ჟურნალიდან „დერ სოციალისტ“.

თფილისში ჩასვლის პირველ დღიდანვე ჩემთან აუარება ხალხი ზოდოდა, მოდიოდნ როგორც დელეგაციები, ისე კერძო წარმომადგენლები სხვა და სხვა კლასის, პარტიის, ერის. მე ვესაუბრებოდი ცველას, ვისაც კი რაიმე სათქმელი ქონდა ჩემთვის, მოუსმინე როგორც მთავრობის მომჩივნებს, ისე მის დამცველებს. ჩემ მნახველთა შორის იყვენ ერთხელ კომუნისტებიც, მაგრამ არა ქართველები, არანედ სომხები. მე ისინი მივიღე ისე, როგორც ცველა სხვებს ვიღებდი.

ერთ დღეს ჩემთან მოვიდა აგრეთვე რუსეთის მისიის მიერ გამოგზავნილი კაცი, რომელმაც მომიტანა კომუნისტურ გამოცემათა მთელი რიგი. მე მას მადლობა გადაუხადე ჩემთვის სასიამოვნო ნობათისათვის. საუბრის დროს მან გადმომცა, რომ მისიის მაშინდელ ხელმძღვანელს, სტარკს სურდა ჩემთან საუბარი. მე ეუპასუხე, რომ ჩემთვისაც სასურველი იქნებოდა მისი ნახვა და საქართველოს პირობების შესახებ მისი აზრის მოსმენა. და დავსძინე, რომ მას ტელეფონით შეეტკობინებია ჩემთვის ცერა, როდესაც მოისურვებდა ჩემთან მოსვლას. ხოლო თუ ჩემთან მოსვლა მისთვის მოუხერხებელი იქნებოდა, მე თანახმა ვიყავი შევხვედროდი მას სხვა ადგილას, რომლის შესახებაც წინააღმდეგ უნდა შევთანხმებულიყავით.

რამდენიმე დღის შემდეგ მე მართლაც გამომიძახეს ტელეფონით საბჭოთა მისიიდან. რა რადგან რუსული ენა არ ვიცი, ჩემს მაგივრად ლაპარაკობდა ამხ. ოლბერგი, რომელიც ხარჯიშანობას მიწევდა.

მისიიდან გადმომცეს, რომ თქვენ სტარკთან შეხვედრის სურვილი გამოგიტყვამთ და გატკობინებთ, რომ თუ რაიმე სათქმელი გაქვთ სტარკისათვის, უკანასკნელის ნახვა შეიძლება მსიანში მუდამ დღე ამა და ამ საათიდან ამა და ამ საათამდე.

ოლბერგმა უპასუხა, რომ სტარკს სიამოვნებით შეხვედებოდი, მაგრამ რომ მე ჩემი მხრით

საქმელი არაფერი მქონდა და რომ შეხვედრის სურვილი გამომდინარეობდა არა ჩვენგან, არა-ნედ თვით სტარკისაგან.

ამაზე მისიამ გვითხრა, რომ ალბათ გაუგებრობა მომხდარა, რომლის მიზეზი ის უნდა იყოს, რომ თქვენთან მოსულმა ახალგაზნდა კაცმა გერმანული ენა ცუდათ იცისო (წამდვილათ კი, ეს ახალგაზნდა ძლიერ კარგად ლაპარაკობდა გერმანულს). სტარკს არასოდეს არ გამოუთქვამს კაუციკისთან შეხვედრის სურვილიო. სთქვა ეს მისიიდან მოლაპარაკემ და ტელეფონის სასმენი ჩამოკიდა. დარტყვებით მოუვიდა ეს თუ უზრდელობით, ამაზე ვერას ვიტყვი. ცოველ შემთხვევაში ადვილი გასაგებია, რომ ასეთ წინასიტყვაობის შემდეგ მე მაინცა და მაინც დიდი სურვილი არ მქონდა კომუნისტებთან შეხვედრაზე მეზრუნა. უკვე რომის გამოცდილება ამ მხრით გამაფრთხილებელი იყო ჩემთვის. იქ მე მოვალეობათ ჩავთვალე მივსულიყავი პარლამენტის სოციალისტურ ფრაქციაში. ვინაიდან სწორედ საპარლამენტო არდადეგების დროს მომიხდა რომში ყოფნა, ფრაქციაში მხოლოდ რამოდენიმე დეპუტატი ვნახე; შემთხვევამ ისურვა, რომ ეს დეპუტატთა უმეტესობა კომუნისტები ყოფილიყვნენ; ჩემს ზრდილობიან საქციელს მათ პასუხი გასცეს უზრდელობით, რომელიც მე შეუძლებლად მიმაჩნდა კულტურულ იტალიაში. ამ გამოცდილებამ ყოველივე სურვილი დამიკარგა დაუპატიჟებლათ კომუნისტურ საზოგადოებაში სიარულის.

მიუხედავად ამისა მე მომიხდა შემთხვევით კომუნისტებთან შეხვედრა. როცა კოოპერატივებს ვესტუმრე, იქ ვნახე ერთი მოსაზრებურე, რომელიც კარგად ლაპარაკობდა ფრანგულს და რომელთანაც ბევრი ვისაუბრე ქართულ კოოპერატივზე და საზოგადოთ საქართველოზე. როცა იქიდან ვამოვედით, ერთმა ქართველმა ამხანაგმა, რომელიც მე მაჰლდა, სიცლით გადმომცა, ის თქვენი მოსაუბრე უკიდურესი ბოლშევიკი იყოო.

მისი ლაპარაკიდან კი მე ასეთი შთაბეჭდილება ვერ გამოვიტანე. შემდეგ ერთხელ კიდევ შეხვედი მე მას. მისი შეუძლე ჩვენი ერთი საუკეთესო ქართველ ამხანაგ ქალთაგანია და როცა ჩვენ მასთან ვიყავით სტუმრად, ქმარიც საჯარო დაგვცა. მაგრამ ამ შეხვედრის დროს მას სიტყვა არ დაუბრახეს, სამაგიეროდ, ძალიან

ხალისიანათ შეხვედა მეორე კომუნისტურ ენებით სომეხი, რომელიც მე მაშინ ვხვდებოდა. ის უფრო მეტათ ჩემ აზრს მეკითხებოდა, ვინემ თავისას მეუბნებოდა. მეც ენაზე კლიტე არ დამიდევს და ჩვენ ხალისიანათ ვისაუბრეთ. წასვლისას სიცლით ვკითხე, ხომ არ გაგიჭრდა ბურჟუაზიის ლაქიასთან ერთ სტოლზე ჯდომმა შეთქი, რის პასუხათ მანაც სიცლით მითხრა, ამგვარი სახელწოდება პირდაპირი აზრით არ უნდა გავიგოთო. ამასთანავე მან გამოსთქვა თავისი პარტიისცემა ჩემდამი და ჩემი სურათი მთხოვა ზედ წარწერით.

მე გავაფრთხილე, რომ ის თავის «გასოვეტებულ» სამშობლოში არ ჩავარდნოდა ხელში ჩეკას ჩემი სურათით და ჩვენ ნასიამოვნები დავშორდით ერთმანეთს.

ამის მეტი პირადი გამოცდილება ბოლშევიკებთან შეხვედრისა მე არ მქონია. მკითხველმა განსაჯოს ესლა, მართალია თუ არა თითქოს მე საქართველოში კომუნისტებს «გაფურბოდი» და არ ვაძლევდი მათ საშუალებას თვალი აეხილათ ჩემთვის იმ «პოტიომკინის სოფლებზე», რომლებიც თურმე მონიჭო საჩვენებლათ საქართველოს მთავრობამ.

ან კი რა თვალის ამხელი განმარტებები უნდა მოეცათ ჩემთვის კომუნისტებს პირად შეხვედრებში?

აი მეშჩერიაკოვი ცდილობს დაარღვიოს ჩემი შეხედულებები საქართველოს თპოზიციურ პარტიების პრესიდან ამოღებული ციტატებით (როგორც ბურჟუაზიულ, ისე სოც.-დემოკრატიკების და ესერების გაზეტებიდან), მაგრამ ამ პარტიების წარმომადგენლებთან შესახვედრათ მე კომუნისტების შუამავლობა არ მქირბოდა. იგინი თვით მოდიოდენ ჩემთან და მაწვდიდენ ცნობებს. ცეელა ესენი რლიერ უკმალოფილონი იყენ არსებული პირობებმით და სხვაგვარ პოლიტიკას მოითხოვდენ, მაგრამ ამასთანავე ერთხმად აღიარებდენ მთავრობის წევრების პარტიონებას და იმ აზრისანი იყენ, რომ არსებულ პირობებში მაშინდელი მთავრობა ერთად-ერთი შესაძლებელი მთავრობა იყო საქართველოში.

ის ციტატები, რომლებიც მეშჩერიაკოვს მოეყავს, გაცილებით უფრო სასტიკად აფასებენ მთავრობას. მაგრამ რა მნიშვნელობა უნდა მივაკუთვნოთ მათ? რას უნდა მოვეკიდო მე

მეტის ნდობით: კომუნისტების მიერ ამოკრეფილ, საერთო ტექსტიდან ცალ-ცალკე ამოგლეჯილ ციტატებს, თუ დაწვრილებითი განცხადებებს და აზრებს, რომლებიც მე მოვისმინე პირადად ოპოზიციურ პარტიების პოლიტიკურ მოღვაწეთაგან?

კომუნისტების მიერ მოცვანილ ციტატებზე დაკრძნობა იმის ნიშანი იქნებოდა, რომ მე კომუნისტებს უფრო ვნდობი, ვინემ მენშევიკებს. საბედნიეროდ მე შეძლება მაქვს კომუნისტების სიმართლის მოგვარებას შესაძრვი ფასი დავდო. მართალია, ჩემს განკარგულებაში არ არის ადგილობრივი ქართული პრესა, რომელსაც იმოწმებს მეშჩერიაკოვი; მაგრამ უკანასკნელი საბედნიეროდ იმდენად დაუფიქრებელია, რომ აყენებს რამოდენიმე დებულებას, რომელიც თვით მე მეხება, და ამნაირად საშუალებას მაძლევს კანტროლი გაუწიო მას. უკვე მისი მტკიცება, თითქოს მე საქართველოში კომუნისტებს გავუბოდი, შესამწნევად ანულებს ჩვენს ნდობას მის სიმართლის მოყარობისადმი.

მაგრამ მას ჩემი სიტყვებიც მოცავს. ის იტულებულია მოიცვანოს ჩემი სიტყვები იმის დასამტკიცებლად, თითქოს მე ცალბი წარმოდგენა გამოვიტანე საქართველოს პირობების შესახებ. ამ მიზნით ის აცხადებს, რომ მე საქართველოს ურთიერთობას განვიადებული ფერადებით ცხატავ და მეშჩერიაკოვი ამნაირად დამცინის მე: „რა გასაკვირია, რომ კაუტციის „საქართველო სამოთხეთი“ ეჩვენება... ამგვართ, 1921 წლის იანვარ-თებერვალში კაუტცი სიტყვა-სიტყვით შემდეგს სწერდა: „საქართველოს მდგომარეობა ჩინებულა“ (642 გვერდი. ის იმოკრებს ამ ციტატას 651 გვერდზე).

მართლაც, მე ვწერდი: «საქართველო ნამდვილი სამოთხეა» (ემ-7 გვერდი). მაგრამ მე განვაგრძობდი:

„ამნაირად საქართველოს არაფერი აკლია იმისათვის, რომ იყოს არა მარტო უმშენიერესი, არამედ აგრეთვე მსოფლიოს ერთი უმდიდრეს ქვეყანათაგანი“.

მხოლოდ, ვამბობ მე შემდეგ, ადამიანთა ნიეთიერი მდგომარეობა დამოკიდებულია არა მარტო მიწის ნიადაგისაგან, რომელზედაც იგინი სცხოვრობენ, არამედ აგრეთვე მათი ეკონომიური და სოციალური პირობებისაგან.

და განვაგრძობდი: „... და ეს პირობები საქართველოში სწორედ უკანასკნელ საუკუნოებში ძლიერ შორს იყვენ ჩინებულნი მდგომარეობისაგან“ (ემ-8 გვერდი).

შემდეგ მე ვიხილავ საქართველოს ისტორიას და თანამედროვე მდგომარეობას და რაგორც წარსულის, ისე ეხლანდელი მდგომარეობის შესახებ ვაკეთებ შემდეგ დასკვნას:

„... მიუხედავთ იმისა, რომ საქართველო ძლიერ უხვად არის დაჯილდოებული ბუნების მიერ და რომ მისი სოციალისტური მთავრობა გონიერ დემოკრატიულ მეთოდს ადგია, მისი ეხლანდელი მდგომარეობა ძლიერ შორსაა ჩინებულ მდგომარეობიდან“.

ამნაირათ მე ორჯერ ვადაქრით ვაცხადებ, რომ საქართველოს მდგომარეობა «ძლიერ შორსაა ჩინებულ მდგომარეობიდან»; მეშჩერიაკოვის კი იმდენად მაგარი შუბლი ქონია, რომ ის აცხადებს, თითქოს მე დამეწეროს «სიტყვის სიტყვით, რომ საქართველოს მდგომარეობა ჩინებულია».

და აი, ამგვარ სიმართლის წოდარების ნიმუშებს იძლევა მეშჩერიაკოვი თავისი «კრიტიკის» ცოველ ნაბიჯზე.

საქართველოს მთავრობის უცარგისობის დასამტკიცებლათ, ის მიუთითებს გლეხების სიღარიბეს, რომელსაც თურმე თვით საქართველოს პრეზიდენტი ყორდანია აღიარებს, მე კი არ ვამხელ:

„... თავის სიტყვაში, რომელიც მან 1920 წლის 5 დეკემბერს საქართველოს დამუფუნებელ კრებაში წარმოსთქვა (კაუტცი მაშინ საქართველოში იყო და უნდა სკოდნოდა ამ სიტყვის შინაარსი!), მან განაცხადა: „საქართველოს წვრილი გლეხობის 90 პროცენტი იძულებულია სხვისი ნიშა დაამუშავოს ან სხვა სამუშაო ეძებოს“. (გვ. 645).

ჩემი წიგნის მე-22 გვერდზე კი კომუნისტურ კრიტიკოსს შეველო შემდეგი ამოვიკითხა:

„ის გარემოება, რომ გლეხობის ასეთი დიდი ნაწილი სოციალ-დემოკრატიის აძლევს ხმას, უმთავრესად იმით აიხსნება, რომ საქართველოში გაიფეებულია წვრილი მეურნეობა იჯარით ადებულ მიწაზე. გლეხებს, უნრავლეს შემთხვევაში, არ აქვთ საშუალება მხოლოდ მიწის მეურნეობით იარსებონ, და ბევრი მათგანი იძულებულია დროებითი ქირით სამუშაოს საძებრად იაროს, რომ ამით თავისი მცირე შემოსავალი შეავსოს“.

ამნაირად, მე სწორედ იმასავე ვამბობ, რაც ყორდანია მსტქვა.

აი ამგვარად მოჰკავს მეშჩერიაკოვის ციტატები ჩემი ნაწერიდან და ეს სრულიად საკმარისია, რომ ჩვენ ამოეშალოთ იგი პატიოსან მოწინააღმდეგეთა რიცხვიდან. ის მე დაცინვით შეძახის «ამჩატებულ მოგზაურს». მეტის უფლებით შევეძლო მე მისთვის ამჩატებული კრიტიკოსი მეწოდებია.

არც ერთი საზოგადოებრივი წრე ისე არ

უწყობს ხელს და არ ახალისებს ადამიანს ამ-
ჩატებული კრიტიკა აწარმოვოს და საეჭვო
ცნობები ასაღოს, როგორც კომუნისტური წრე
რუსეთში. დღეს იქ მხოლოდ კომუნისტებს
აქვთ ნება ლაპარაკის. სხვას ცველას ენაზე
კლიტე აქვს დადებული. ამიტომ კომუნისტს
შეუძლია რაც მოესურვება ის უთხრას ხალხს,
თუ მისმა ნათქვამმა სხვა კომუნისტების მხრივ
არ გამოიწვია წინააღმდეგობა, სხვას საშვალე-
ბა არა აქვს მისი სიცრუე გამოაშკარავოს.
ამიტომ არსად ისე არ ასახიჩრებენ დღეს ქეშ-
მარტებს, როგორც კომუნისტურ რუსე-
თში.

თუ მე მეშჩერიაკოვს სიყალბის მოურიდებ-
ლათ შეითხვნას ვწამებ, ეს ისე კი არ უნდა
გაიგოს მკითხველმა, თითქოს ეს მისი სიყალბე
გამოწვეული იყოს მისი არა საკმარისი სინი-
დისიერებით—ვთქვათ იმით, რომ მან ჩემი წი-
გნი ზერელეთ წაიკითხა, ან ციტატები ზეპირათ
მოიყვანა. არა, მის მიერ ჩადენილი სიყალბე
წინასწარ მოფიქრებულია, ერთის სიტყვით
პირდაპირ, აშკარა მატყუარობას წარმოად-
გენს.

აი ერთი საბუთი. მეშჩერიაკოვი გვითითებს
საქართველოს მრეწველობის შედფერხებაზე. ეს
გამოწვეული იყო უწინარეს ცოვლისა იმით,
რომ მრეწველობას არ ქონდა სათბობი მასალა,
ნავთი. ეს უკანასკნელი წინეთ საკმარისათ მო-
დიოდა ბაქოდან და ამიტომ საქართველოს
მრეწველობა მხოლოდ ნავთს ეყრდნობოდა, ხო-
ლო ადგილობრივი ნახშირის წცარებები კი და-
უმუშავებელი რჩებოდა. ბაქო კი იმყოფება არა
საქართველოში, არამედ მეზობელ აზერბეიჯან-
ში, სადაც საბჭოთა ჯარები შეიჭრენ 1920
წლის ზაფხულში, დაიპყრეს სახელმწიფოებრი-
ვა ძალა-უფლება და ნავთის მონპოლია გა-
მოატყავეს. და ამ დროიდან საქართველოს
სრულიად მოესპო ნავთი. მართალია, მან შეს-
ძლო რუსეთთან ზავის და მეგობრობის ხელ-
შეკრულების დადება, რომლის ძალითაც საქარ-
თველოს უნდა მიეღო ნავთის საკმარისი რაო-
დენობა, მაგრამ საბჭოთა რუსეთის ერთხელაც
არ მოუყვანია სისრულეში ეს ხელშეკრულება.
მან გამოიყენა ეს ხელშეკრულება მხოლოდ
იმისათვის, რომ საქართველოს ორთქლმავალე-
ბი და ვაგონები გაეგზავნა ბაქოში ნავთისათვის.
ხოლო ეს ვაგონები და ორთქლმავალები მათ და-

აკავეს და უკან აღარ დაუბრუნებულან. საქართველომ რასაკვირველია ვერ მიიღო.

მეშჩერიაკოვი ვერ ახერხებს სავსებით გვერ-
დი აუაროს ამ ამბავს, რომელმაც ხელი შეუ-
წყო საქართველოს მრეწველობის შედფერხებას.
ის იხსენიებს მოკლე წინადადებებით:

„საქართველომ აღიკვეთა შესაძლებლობა
ბაქოდან მიეღო საჭირო რაოდენობა ნავთის“. (გვ. 647).

რა საუცხოო სტილია! ქუჩის ჯაჩაღმა ხელი
წაუჭირა ცელში თავის მსხვერპლს და შემდეგ
უდარდელი სიცილით გვეუბნება: ერთი შეხვით
ამ ბრიყვს, თვით აღიკვეთა სუნთქვის შესაძლე-
ბლობაო. მაგრამ მიუხედავთ ამ საუცხოო
სტილისა, ჩვენი კომუნისტი ისე უხეშათ სტყუის,
რომ თვითვე ებმება აშკარა წინააღმდეგობათა
ქსელში.

თავის მთავარ ამოცანათ მას დასახული აქვს
იმის დამტკიცება, რომ აგრარულ რეფორმის
გატარებაში საქართველოს მენშევიკური მთავ-
რობა მსხვილ მემამულეთა ინტერესებს იცავდა,
გლეხები კი დაატყუა და დამონჯაო.

ის სწერს:
„როცა ქართველი გლეხები უფრო ახლო გაეცვნენ
აგრარულ რეფორმას, ამხანგ ფ. მახარაძის სიტყვით, მათ
თქვეს:

„თუ ეს აგრარული რეფორმა გაატარეს, იმის მაგივ-
რად რომ ჩვენ მივიღოთ მსხვილი მემამულეების მიწა,
პირ-იკით, მათ მოუჭრიან ჩვენს მამაპაეულ მამულს.“

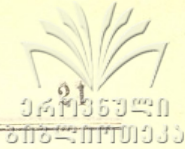
მენშევიკების აგრარული რეფორმა, ამბობს მახარაძე,
წაადგა მხოლოდ მდიდარ და მსხვილ მემამულეებს. გლე-
ხებისთვის, განსაკუთრებით წვრილი და უმიწაწყლო გლე-
ხებისთვის მას სრულიად არაფერი მიუცია.“ (გვ. 645).

მხოლოდ უსასტიკესი ტერორის საშუალე-
ბით, განაგრძობს მეშჩერიაკოვი, შესძღეს მენ-
შევიკებმა მოხვებით თავზე გლეხებისათვის ეს
რეფორმა. ის სწერს:

„ქართველი გლეხობის უფუფლებობა ცნობილია ყვე-
ლასათვის, ვინც კი საქართველოში ყოფილა; არჩვენების
დროს კი ძალმომრეობამ ყოველივე ზომას გადააჭარბა...“

აი როგორ ცოფილა საქმე:
„წინააღმდეგ შემთხვევაში სრულიად გაუტეგბარი იქნე-
ბოდა ქართველი გლეხების სიბრიყვე: ერთ დღეს ისინი
მენშევიკებს უჯანყდებიან საბჭოთა რუსეთის ლოზუნგე-
ბით, მეორე დღეს კი მენშევიკებსვე აძლევენ ხმას, ხოლო
ზეგ ისევ მათ წინააღმდეგ ახალ აჯანყებას აწყობენო“.
(გვ. 648).

644 გვერდზე კი ვკითხულობთ შემდეგს:
„კალუკი ამბობს, რომ მსხვილ მემამულეებს უსასყი-
დლოთ ჩამოართვეს მიწა. ეს მართალია. მაგრამ
რატომ ჩაიღინეს ეს ქართველმა მენშევიკებმა? არა იმი-

ტომ, რომ თვით სურდათ, არამედ იმიტომ, რომ გლეხობამ აიძულა ასინი ეს ჩაედინათ».

განა ეს საუტჯორო არ არის? აგრარული რეფორმა საქართველოში იმგვირი იცო, რომ მან თურმე გლეხობა დააწარალა, მსხვილი მემამულეები კი ასარგებლა. და ამავე დროს ეს რეფორმა აგებული ცოფილა მსხვილი მემამულეებისთვის მიწის უსასციდლოთ ჩამორთმევას, რაზედაც მენშევიკები მათი სურვილის წინააღმდეგ აიძულა გლეხობამ, იმ გლეხობამ, რომელიც უსაშინელეს ძალმომრეობას განიცდიდა მენშევიკების მხრივ!

ყველა იმაში, რასაც მენშევიკი იკავია და მახარაძე საქართველოს აგრარულ რეფორმის შესახებ მოგვითხრობენ, მხოლოდ ერთია სწორი: ის, რომ მენშევიკებმა მოახდინეს მსხვილი მამულების ექსპროპრიაცია უსასციდლოთ. სხვა ყველაფერი მათ მიერ შეთითხნილ ტყვილს წარმოადგენს.

მახარაძეც, როცა ის ქართველ მენშევიკების დანაშაულობებს გვისურათებს, არა ნაკლებ ეხვევა უდიდეს წინააღმდეგობათა ქსელში, ვინემ მისი პარტიული მეგობარი მენშევიკი. მაგალითად, 654 გვერდზე ის მოგვითხრობს, რომ «საქართველოს თიქმის ცეცხლა პროფესიონალური კავშირები ბოლშევიზმით იცვენ შეპყრობილი». 657 გვერდზე კი ის აღწვთობით გადმოგვცემს:

„მენშევიკი მუშები შესდგებიან ერთის მხრით კლასიკური შეგნების მხრით ჩამორჩენილ ელემენტებისაგან, მეორე მხრით მუშათა არისტოკრატისაგან. ამ უკანასკნელეებში დიდი ხანია დაკარგეს მუშური ფსიხოლოგია და მიეყიდნენ მენშევიკებს“.

მუშათა არისტოკრატის უწოდებენ იმ თავითვე პროფესიონალურად შეკავშირებულ ელემენტებს, შეუკავშირებელ მუშათაგან გასარჩევათ. ამ სიტყვას არ შეიძლება სხვა მნიშვნელობა მივაკუთვნოთ. ანაირათ, ყველა პროფესიონალური კავშირები ბოლშევიზმით ცოფილან შეპყრობილი, მაგრამ ამავე დროს დიდი ხანია მუშური ფსიხოლოგია დაუკარგავთ და მიციდვიან მენშევიკებს!»

ცოტა მეტი სიფრთხილე კი იცო საქიროტყუილის წერაში, თუნდაც ის მხოლოდ კომუნისტებისთვის იცოს დანიშნული.

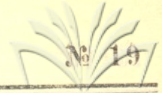
ამ ნიმუშების შემდეგ არავის გაუკვირდება, რომ მახარაძე შავბნელი ფერადებით გვიხატავს, თუ როგორ სდევნიდენ მენშევიკები პროფესიონალურად შეკავშირებულ მუშებს და შემდეგ დასკვნას აკეთებს:

„მას შემდეგ, რაც მენშევიკებმა მოსპეს სიტყვის თავისუფლება, მას შემდეგ რაც მთელი ბოლშევიკური პარტია არალეგალურ მდგომარეობაში ჩააყენეს, მათ გაფიცვის უფლება გააუქმეს.“ (გვ. 653).

აღბათ ისიც პატიომკინის სოფელი იცო, რომ მიუხედავად «სიტყვის თავისუფლების მოსპობისა» თფილისში მე ცოფელ დილით მიდებდენ სტოლზე კომუნისტურ ორგანოს, რომელიც ყოფელ-დლიურად გამოდიოდა ლეგალურად და რომელიც თავიდან ბოლომდე საფეე იცო საქართველოს მთავრობაზე ცილისწამებებით. აღბათ პატიომკინის სოფელი იცო ის კომუნისტების თავსესაკრები სახლი თფილისის ერთ-ერთ საუკეთესო ქუჩაზე, რომელსაც მე თითქმის ცოფელ დღე ჩაფუვლიდი ხოლმე და რომლის დანჯრებში გხედავდი დემონსტრაციულათ მოფრიალესაბუოთა დროშას, იმ «არალეგალურ არსებობის დასამოწმებლათ, რომელშიც ჩაყენებული იცო ბოლშევიკების პარტია!» და აღბათ ისიც პატიომკინის სოფელი იცო, რომ 1917 წლის ნოემბრის ბოლშევიკურ გადატრიალების წლის თავზე ამ კომუნისტების პარტიულ სახლზე ილიუმინაცია იცო გამართული და არც პოლიციას, არც მცხოვრებლებს ამისათვის ხელი არ შეუშლიათ. განა შეილება ამაზე უფრო აშკარათ არალეგალურ მდგომარეობაში ჩაყენება?

მიუხედავად ამისა მე უნდა დავადასტურო, რომ საქართველოში კომუნისტურ პარტიის ერთი მხარე მართლაც არალეგალურ პირობებში იცო ჩაყენებული. სახელდობრ, კომუნისტები ამზადებენ შეიარაღებულ აჯანყებას, რომელსაც სიგნალი უნდა მიეცა რუსეთის ჯარების შემოსასვლათ ამ ქვეყანაში; ეს ჯარები უკვე სახლვრებზე დარაჯობდენ და მენშევიკების ვერაგობა და არა-დემოკრატობა იქამდის მივიდა, რომ ისინი გულხელდაკრეფილი არ უტყერდენ, როცა ბოლშევიკები მათი, როგორც არა სასურველ ელემენტების, ამოხოციის სამზადისში იცვენ. და ანაირად მათ არალეგალურ არსებობის პირობებში ჩაყენეს ეს საბრალო, უმანკო და უგნებელი ქართველი კრავები.

მაგრამ, განა ქართველმა მენშევიკებმა პროფესიონალურ კავშირების სიძულვილით არ აკრძალეს გაფიცვის უფლება? ეჭვი არაა, მხოლოდ ჩემთვის გამზადებული პატიომკინის სო-

ელი იყო ისიც, რომ 42 მუხლი კონსტიტუციის პროექტისა, რომელსაც ჩემი თვლილში ცოდნის დროს იხილავდენ, გარკვევით აღიარებდა მუშებისათვის ვაფიცვის სრულ უფლებას. ეს პროექტი მთავრობის მიერ იყო შემუშავებული და სოც.-დემოკრატიულ პარტიის და პროფესიონალური კავშირების მიერ დადასტურებული.

ნამდვილად კი ის ქვეყანა, სადაც მუშებისთვის ვაფიცვის უფლება სავსებით გაუქმებულია, არის რუსეთის საბჭოთა რესპუბლიკა, რომლისგანაც იღებენ სასყიდელს მახარაძეები და მეშჩერიაკოვები. ესაა ის რესპუბლიკა, რომელშიაც ძირიან-ფესვიანათ აღმოცხვრილია სიტყვის თავისუფლება და ცოველივე პარტია, გარდა ბოლშევიკურისა, არალეგალურ არსებობის პირობებშია ჩაყენებული; ის ქვეყანა, სადა პროფესიონალურმა კავშირებმა, როგორც ყველა სხვა მუშათა ორგანიზაციებმა, დაჰკარგეს ცოველივე დამოუკიდებლობა და გლეხობა ისე, როგორც სხვა დანარჩენი კლასები, უსაზიზღრესი ტერორის ქვეშ არის დაყენებული.

სწორედ ცოველივე ის, რასაც ეს ორი ბოლშევიკი უკიჟინებს ქართველ მენშევიკებს, თვით კონუნისტურ რუსეთში ცოველ-დღიურ მოვლენას წარმოადგენს. და ბოლოს და ბოლოს ორივე ავტორის, მეშჩერიაკოვის და მახარაძის, წერილების მორალი შემდეგში მდგომარეობს: ქართველი მენშევიკები იმიტომ ცოვილან უნამუსონი, რომ ისინი თითქმის ისევე იქცეოდნენ, როგორც ბოლშევიკებიო.

მაგრამ, თქმა არ უნდა, როდესაც ორი კაცი ერთსა და იმავეს სჩადიან, ეს ერთი და იგივე არ არის; ეს უკვე ბებერმა ტერენციმ იცოდა და მახარაძეც ამბობს:

„თავის მენშევიკურ საქართველოში მენშევიკები ისეთ-სავე მდგომარეობაში გრძნობდენ თავს, როგორც ბოლშევიკები საბჭოთა რუსეთში და ვინაიდან ამ უკანასკნელში ყოველივე ვაფიცვა კონტრ-რევოლიუციონურ აქტათ და მოპაკდინებელ საბოტაჟათ იყო აღიარებული, მენშევიკებმაც თავის ბურჟუაზიულ საქართველოშიაც იგივე შეხედულება გაამყუდნეს... საბჭოთა რუსეთის მუშათა კლასი ქვეყნის ბატონ-პატრონია, რადგანაც მყვლფეული კლასები იქ მოსპობილია და მუშას არ შეუძლია თავისთვისაც წაანადმდეგ ვაფიცოს.“ (გვ. 652.)

შეუტყვევლი არგუმენტაციაა, რომელიც მენშევიკების მიერ დღესაც იხილება. მხოლოდ ორი წერილმანი უშლის ხელს საქმეს. ერთი ამათგანია უკვე აღნიშნული ფაქტი, რომ მენშევიკებს ვაფიცვის უფლება სრულიად არ გაუქმებით, მეორე—ის გარემოება, რომ ეს არგუმენტაცია ცოტა დაგვიანებულია. ალბათ ის დაწერილია, სანამ ლენინი უკანასკნელ ცვლილებას აღიარებდა. ლენინმა აღიარა ვლახან, რომ რუსეთში მუშათა კლასი თითქმის სრულიად აღარ არსებობს და საქართველოში სრულიად აღარ არსებობს და საქართველოში სრულიად აღარ არსებობს კაპიტალიზმი, რომ ხელახლა შეექმნათ პროლეტარიატიო. ამნაირათ შეუძლებელია, რომ თითქმის სრულიად არ არსებული მუშათა კლასი «ქვეყნის ბატონ-პატრონი» იყოს; ხოლო «მცვლდეული კლასები» არა თუ არ არის მოსპობილი რუსეთში, არამედ შეძლების და გვართ მათ აცხოველებენ და ხელახლა ფეხზე აყენებენ.

მახარაძე თვით აღიარებს, რომ «ბურჟუაზიულ» საქართველოში «მუშათა დიდი უმრავლესობა სახელმწიფოებრივსა და საზოგადოებრივ წარმოებებში მუშაობს» (გვ. 652). რუსეთი კი, წინააღმდეგ, ვებერთელა ნაბიჯით უახლოვდება იმ მდგომარეობას, როცა მუშების დიდი უმრავლესობა კერძო წარმოებაში მუშაობს.

ეჭვი არაა, რომ ეს ჭეშმარიტების დანაკისვები და მუშათა უფლების დამცველნი, მეშჩერიაკოვი და მახარაძე, ამ ახალი ცვლილების მიხედვით რუსეთშიაც სიტყვის თავისუფლებას, პარტიათა ლეგალურ არსებობას, ვაფიცვის უფლებას, ტერორის და დიქტატურის გაუქმებას ისეთივე ენერგიით გამოეხარჩლებიან, როგორც წინეთ მათივე სიტყვით იბრძოდენ ცვლამისათვის საქართველოში.

მანამ კი, სანამ მათ ეს არ ჩაუდენიათ, მენშევიკებს მივცემ ჩემს თავს ისეთივე მაღალი დანი დაედო მათს სიგარულს პროლეტარიატისადმი, როგორიც ჩემს თვალში აქვს მათს სიმართლის მოცარეობას. ორივე ეს თვისება ბოლშევიკურ რუსეთში, როგორც სჩანს, ისევე ძვირათ დასობს, როგორც რუსული მანეთიანი.

კ. კაუტსკი.

საფრანგეთის რადიკალები სსკპ-ით. და რუსეთის შესახებ.

ჩვენი კურნალის მე-17 № ში მოთავსებული იყო საფრანგეთის მმართველ პარტიის რადიკალების ერთ-ერთი დიდი პარისელი გაზეთის «ერ ნუველი» აზრი საქართველოს შესახებ, რომელიც მოითხოვდა საქართველოს განთავისუფლებას და საბჭოთა დელეგაციაში რევკომის წარმომადგენლის არ დაშვებას. მოცვანილი იყო აგრეთვე ისიც, რომ მილიუკოვის გაზეთმა «პოსლ. ნოვოსტია»-მ ამის გამო «ერ ნუველი»-საგან მოითხოვა, ასეთივე თვალსაზრისით მიდგომოდა თვით რუსეთს და ეგელა მის კუთხევებს და უარყოფთ ბოლშევიკების უფლება რუსეთის სახელით ლაპარაკისა გენუის კონფერენციაზე.

ერთ-ერთ შემდეგ ნომერში გაზეთი «ერ ნუველი» პასუხს აძლევს მილიუკოვის გაზეთს, რომელიც მეტათ საცურადლებოა, რადგან უფრო ნათელ ცოფს და ააშკარავებს საქართველოს განსაკუთრებულ მდგომარეობას, და მისი საკითხის დაყენებას ევროპის პოლიტიკურ წრეების წინაშე.

ეჭება რა სხვა და სხვა რესპუბლიკებს და თვით რუსეთს, გაზეთი სწერს:

«მე არ ვიცი, რა მდგომარეობა იყო თერგის, ყუბანის და დონის ოლქებში, მაგრამ, თუ არ ვცდები, შეიძლება ითქვას, რომ აზერბეიჯანში საბჭოთა რეჟიმი დამცარდა («შინაური») გადატრიალების მეოხებით, რასაც, თავის-თავად ცხადია, სულ სხვა მნიშვნელობა აქვს—ვიცნებ შეიარაღებულ თავდასხმას. აქ შეიძლება, გაპივირებით მაინც ითქვას, რომ მცხოვრებლებმა ნებაყოფლობით, ან უწინააღმდეგოთ მიიღეს კომუნისტური წესწობილება. სომხეთისათვის საკითხი უფრო რთულია: აქ ხსენებული რეჟიმი დამცარდა სახელმწიფოებრივ გადატრიალების მეოხებით, მაგრამ ეს გადატრიალება მოხდა მაშინ, როცა სომხეთის ძალები ებრძოდა თურქებს; სადაოა თუ რას ჰქონდა აქ გადამჭერი მნიშვნელობა: უცხო ძალდატანებას, თუ ერის ნება-სურვილს? და როგორც არ უნდა ყოფილიყო საქმის მსვლელობა, პრინციპი ურცევი რჩება: თუ «სოვეტების» რეჟიმი წითელ-აღმელების საშუალებით ჩამონერგეს ანა

თუ იმ ქვეყანაში, რომელიც უკვე ჩამოშორებული იყო დანარჩენ რუსეთისაგან და რომელმაც ცხადყო თავისი ნებისყოფა დამოუკიდებლობისადმი, ამ ქვეყნიდან უცხო ჯარების გაყვანის მოთხოვნა უდავოა, და უცილოდ გამომდინარეობს ერთა თვითგამორკვევის პრინციპისაგან, რომელიც ვილსონმა ხელშეკრულების საუძღვლათ წამოაყენა. ასეთია ცოველ შემთხვევაში საქართველოს და სომხეთის მდგომარეობა; შეიძლება ასეთივე იყოს სხვა რესპუბლიკების მდგომარეობაც, რომელიც ჩამოთვლილი აქვს «პოს. ნოვოსტის» რედაქტორს. მაგრამ ის ამ პრინციპის საწლვარს გადადის, როცა უმატებს შემდეგს:

«დასასრულ—«თვით რუსეთი იმეოფება ასეთსავე, თუ არა უარეს მდგომარეობაში. საცოველთაო არქვის უფლება მოსპვს მთელ რუსეთში. საბჭოთა ხელისუფლებამ დაიჭირა ცველგან დემოკრტიულ დაწესებულებების ალაგი. არც ერთ ნაწილს რუსეთისას საბჭოთა ხელისუფლება არასოდეს არ უცენია და არც ეხლა სცნობს. თუ «საქართველოს საბჭოთა მთავრობის» დელეგაციას არა აქვს უფლება ილაპარაკოს საქართველოს სახელით, განა შეიძლება მოსკოვის საბჭოთა მთავრობის მიერ წარგზავნილ დელეგაციას ქონდეს უფლება ილაპარაკოს რუსეთის სახელით?»

ეს ნიშნავს კითხვის არევას! რუსეთის რეკლიუცია იყო «შინაური» რევილიუცია, თუნდაც მისთვის ფარულად ხელი შეეწოს გერმანიას, თუნდაც მას შეეღახოს თავისი ღირსება ტერორისტული საშუალებების ხმარებით, გადაეხვიოს თავის ნორმალურ გზიდან უმცირესობის დიქტატურის წალობით; საქმე ამაში როდია. შეიძლება ითქვას, რომ რუსეთის ხალხმა «ლაუშვია» თვისი დამონავება; მისთვის უცხოეთიდან შემოსევის საშუალებით როდი დაუდგამთ უფელი. მაშასადამე, მისი და მხოლოდ მისი საკუთარი საქმეა გამოარკვიოს თვისი ნება და დაამცაროს თავის ბატონობა. ის პრინციპი, რომლის განხორციელებასაც ჩაგრულ სახელმწიფოთა სასარგებლოთ მოვიტხოვთ ჩვენ უცხოეთიდან ძალდატანების საშუალებით,

*) ხაზს ყველგან ავტორი უსვამს.

«თავ. საქ.» რედ.

